

Miljøprojekt Nr. 853 2003

Vandværkssamarbejde mellem private vandforsyninger

Jørn Leth-Espensen
Foreningen af Vandværker i Danmark

Miljøstyrelsen vil, når lejligheden gives, offentliggøre rapporter og indlæg vedrørende forsknings- og udviklingsprojekter inden for miljøsektoren, finansieret af Miljøstyrelsens undersøgelsesbevilling.

Det skal bemærkes, at en sådan offentliggørelse ikke nødvendigvis betyder, at det pågældende indlæg giver udtryk for Miljøstyrelsens synspunkter.

Offentliggørelsen betyder imidlertid, at Miljøstyrelsen finder, at indholdet udgør et væsentligt indlæg i debatten omkring den danske miljøpolitik.

Indhold

FORORD	5
SAMMENFATNING	7
SUMMARY	9
1 FORMÅL	11
1.1 DELPROJEKTER	12
2 BAGGRUND	14
3 PROJEKTETS FORLØB	17
3.1 MATERIALE OG MØDEFORM	17
4 SPØRGEUNDERSØGELSEN	20
4.1 SPØRGEUNDERSØGELSENS RESULTATER	20
4.2 STATUSUNDERSØGELSENS RESULTATER	22
5 ANBEFALINGER	25
6 DISKUSSION OG KONKLUSION	28
Bilag A: Vandværkssamarbejde og kontaktudvalg	32
Bilag B: Spørge- og statusundersøgelse	44
Bilag C: Region Nord - Morsø Kommune	47
Bilag D: Region Midt - Langå Kommune	50
Bilag E: Region Syd - Rødekro Kommune	54
Bilag F: Region Fyn - Tommerup Kommune	58
Bilag G: Region Øst - Møn Kommune	61
Bilag H: Vandforsyningsplanen	64
Bilag I: Vandværkets tilstandsrapport	66
Bilag J: Beredskabsplanen	69
Bilag K: Kontaktudvalgets vedtægter	72

Forord

Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD) har med støtte fra Vandfonden gennemført et projekt, der havde til formål at oprette kontaktudvalg og etablere vandværkssamarbejde imellem vandværker.

Projektet blev gennemført i fem kommuner i løbet af 2002 og begyndelsen af 2003, hvor der blev afholdt 2 – 4 møder med alle vandværker i de fem kommuner, der deltog i projektet.

Projektet er udført af en projektgruppe bestående af:

Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD)

- Kristen Simonsen
- Bent Soelberg
- Jørn Leth-Espensen

Dansk Vand- og Naturcenter (DVN)

- Jørgen Krogh Andersen

Derudover har projektet været fulgt af en følgegruppe med følgende medlemmer

- Christian Ammitsøe, Miljøstyrelsen
- David Hartz, Miljøstyrelsen
- Anders Bækgaard, DANVA

Kristen Simonsen og Jørgen Krogh Andersen har forestået møderne i Morsø kommune, der blev anvendt som pilotprojekt i forbindelse med udarbejdelse af kompendie og undervisningsmateriale til brug i de øvrige kommuner.

FVDs sekretariat har forestået projektledelsen og møder i de øvrige kommuner, rapportering mv.

Erfaringerne fra dette projekt er senere videreført i et nyt 3-årigt projekt – FVD Vandværksprojekt 2002 – 2005 - der har til formål at oprette kontaktudvalg i alle landets kommuner.

Sammenfatning

Projektets formål var at etablere vandværkssamarbejde og kontaktudvalg i en række kommuner. Herunder at indsamle erfaring om forskellige former for samarbejde imellem vandværker, til brug for andre vandværker både her og nu, og i fremtiden.

Et kontaktudvalg består af repræsentanter fra samtlige vandværker i kommunen, og kontaktudvalgets formål er blandt andet at oprette et fælles forum, hvor vandværkerne kan udveksle erfaringer med andre vandværker og indlede et samarbejde om at løse en række opgaver af fælles interesse.

Projektet blev gennemført i fem kommuner, hvor der blev afholdt 2- 4 møder med alle vandværker. Derudover var det hensigten, at projektet så vidt mulig skulle:

- Foregå i alle FVDs fem regioner
- Arbejde videre med erfaringer fra kommuner, hvor der allerede var etableret kontaktudvalg
- Omfatte små og store vandværker
- Omfatte små og store kommuner
- Belyse forskellige problemstillinger for vandværkerne

For at få et overblik over de forskellige muligheder for samarbejde skulle vandværkerne udfylde et spørgeskema og markere, hvilke opgaver vandværket ville være interesseret i at samarbejde med andre vandværker om at løse. Derudover omfattede spørgeskemaet en række generelle spørgsmål om vandværkets størrelse, behandlingsanlæg, vedtægter, takster, administration mv.

Projektet har vist, at alle vandværker vil opnå en stor fordel ved at deltage i et kontaktudvalg. Det gælder især for vandværker med nye bestyrelsesmedlemmer og for mindre vandværker, hvor der kan være lang tid imellem, at vandværket skal løse forskellige arbejdsopgaver, og derfor har svært ved at opnå den nødvendige erfaring og rutine.

Projektet har desuden vist, at der er mange arbejdsopgaver vandværkerne med fordel kan samarbejde om i et kontaktudvalg. Det gælder især opgaver i forhold til amt og kommune som f.eks. amternes indsatsplaner, kommunens vandforsyningsplan, beredskabsplanen, regulativ, takstblade, tilsyn mv.

Med baggrund i projektet, kan det derfor klart anbefales, at vandværkerne opretter et kontaktudvalg, der mødes 1 - 2 gange årligt, således at vandværker i samarbejde med kommunen får mulighed for at informere hinanden om ny lovgivning og udarbejde nogle fælles retningslinier for kommunes tilsyn med vandværkerne, udarbejdelse af takstblade, forbrugerinformation, indberetning af måleroplysninger til kommunen mv.

Projektet har desuden vist, at vandværkerne med fordel kan oprette en eller flere lokale erfa-grupper, hvor en mindre gruppe af vandværker kan behandle et emne af fælles interesse. Det kan for eksempel være opgaver som vandbehandling, regnskab, kassererens arbejdsopgaver mv.

Ved at oprette et kontaktudvalg vil vandværkerne desuden være bedre rustet til at løse de fremtidige opgaver. Det vil for eksempel være opgaver som at etablere et samarbejde om fælles drifts- og administration af flere vandværker, samt at indgå dyrkningsaftaler eller aftaler om skovrejsning for at sikre den fremtidige drikkevandsforsyning.

Som udgangspunkt bør kontaktudvalgene begynde med de opgaver, som vandværkerne kan blive enige om at arbejde videre med her og nu, og undgå en diskussion om problemstillinger, der ligger langt ude i fremtiden.

Spørgeundersøgelsen viser desuden, at hovedparten af vandværkerne har den opfattelse, at deres eget vandværk også vil eksistere om 10 år. Det er desuden normalt, at såvel vandværkets formand som kasserer og vandværkspasser modtager et honorar, og halvdelen af vandværkerne føler ikke, at arbejdsbyrden er for stor.

Der er flere af vandværkerne, der giver udtryk for, at vandværket har en stor betydning for lokalsamfundet, og mange bestyrelsesmedlemmer deltager i vandværkets bestyrelse af interesse eller for at sikre rent drikkevand og egen vandforsyning.

Generelt viser erfaringerne, at kontaktudvalg har fungeret bedst, hvor der er:

- En udefra kommende trussel mod alle vandværker. Det kan f.eks. være en stor vandforsyning, der vil hente vand fra området, amtet er i gang med indsatsplaner i området eller der generelt er problemer med grundvandets kvalitet i området mv.
- En aktiv formand i et af de private vandværker, der selv tror på ideen om samarbejde og dermed er i stand til at samle og lede kontaktudvalget igennem en længere periode.
- En aktiv sagsbehandler i kommunen, der forstår at samarbejde med vandværkerne om at løse kommunens myndighedsopgaver.

Den samlede rapport incl. bilag kan hentes på såvel FVDs som Miljøstyrelsens hjemmesider – www.fvd.dk - eller - www.mst.dk.

Summary

The objective of the project was to establish cooperation between waterworks and a contact committee in a number of municipalities. This included collecting experience regarding different types of cooperation between waterworks for use by other waterworks, both now and in the future.

A contact committee is composed of representatives from all the waterworks in a municipality, and the objective of this committee includes establishing a common forum where a waterworks can exchange experience with other waterworks and enter into cooperation on carrying out a number of tasks with a common interest.

The project was completed in five municipalities, and 2-4 meetings were held with all the waterworks. In addition it was intended that, as far as possible, the project should:

- Take place in all the regions under the Joint Organisation of Private Waterworks in Denmark
- Work further with experience from municipalities in which contact committees had already been established
- Include small and large waterworks
- Include small and large municipalities
- Identify and describe different problems for waterworks.

In order to obtain an overview of the various opportunities for cooperation, the waterworks had to complete a questionnaire and indicate the tasks the waterworks was interested in carrying out in cooperation with other waterworks. Furthermore, the questionnaire included a number of general questions on the size of the waterworks, the treatment plant, rules of procedure, rates, administration, etc.

The project has shown that all waterworks will achieve great advantages through taking part in a contact committee. This is especially true for waterworks with new board members and for smaller waterworks where a long time can pass between various tasks and therefore it can be difficult to build up the necessary experience and routines.

The project has also shown that there are many tasks where it is of benefit to the waterworks to cooperate in a contact committee. This is particularly relevant for tasks connected to counties and municipalities, for example action plans from counties, and water-supply plans, contingency plans, regulations, prices and rates, supervision and inspection, etc. from municipalities.

On the basis of the project, it can clearly be recommended, therefore, that waterworks should establish a contact committee, meeting once or twice a year. Such a committee, in cooperation with the municipality, will enable waterworks to inform each other about new legislation and work out some common guidelines for inspection by the municipality, setting prices,

consumer information, registration of meter readings with the municipality, etc.

Furthermore, the project has shown that waterworks can benefit from establishing several experience groups where a smaller group of waterworks can address issues of common interest. These may include water treatment, accounting, bookkeeping, etc.

By establishing a contact committee, waterworks will also be better equipped to carry out future tasks. For example, these will include establishing cooperation on joint operation and administration of several waterworks, and entering into cultivation agreements and agreements on afforestation to secure the supply of drinking water in the future.

At first, contact committees should start with the tasks they can already agree to work further with, and they should avoid discussions on problems lying well in the future.

The questionnaire survey also showed that the majority of waterworks believe that their own waterworks will continue to exist in ten years. It is also normal that the chairman of the waterworks, the treasurer, and the caretaker receive a fee, and that half of the waterworks do not believe that their jobs are too onerous.

Several waterworks indicate that the waterworks is of great significance for the local community, and many board members sit on the board because they are interested, or in order to secure clean drinking water and their own water supply.

In general, experience shows that contact committees work best where there is:

- An external threat towards all waterworks. For example this may be a large new consumer of water from the area, the county is preparing action plans for the area, or general problems with groundwater quality in the area, etc.
- An active chairman at one of the private waterworks who himself believes in the idea of cooperation and is thus able to assemble and lead the contact committee for a longer period.
- An active case officer at the municipality who understands how to cooperate with waterworks in carrying out municipal authority tasks.

The full report, including appendices is available in Danish on the Joint Organisation of Private Waterworks' website and on the Danish Environmental Authority's website – www.fvd.dk - or - www.mst.dk.

1 Formål

Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD) har med støtte fra Vandfonden gennemført et projekt, der havde til formål at oprette kontaktudvalg og etablere vandværkssamarbejde. Projektet blev gennemført i fem kommuner, hvor der blev afholdt 2 – 4 møder med alle kommunens vandværker.

Kontaktudvalget er et udvalg, der består af repræsentanter fra samtlige vandværker i en kommune, herunder såvel private vandværker som kommunale vandværker.

Projektet skulle blandt andet undersøge og beskrive, hvordan vandværker kan indlede et samarbejde om at løse en række opgaver af fælles interesse. Det kan f.eks. være at oprette et lokalt drifts- og administrationskontor for flere vandværker, at indkøbe målere, vandrør og andet vandværksudstyr, eller at indhente tilbud på vandanalyser i samarbejde med andre vandværker.

Dertil kommer en lang række andre opgaver, som det enkelte vandværk med fordel kan udføre i et samarbejde med andre vandværker i forhold til amt og kommune. Det kan f.eks. være at deltage i processen med at udarbejde den kommunale vandforsyningsplan, beredskabsplan eller kommenterer amternes indsatsplaner, der vil få stor betydning for vandindvindingen i mange områder.

De kontaktudvalg, der hidtil har eksisteret, har ofte kun fungeret i en kort periode, og typisk kun i forbindelse med en konkret arbejdsopgave, der var af interesse for flere vandværker. Arbejdsformen har desuden ofte været mere eller mindre uformel, og der er kun enkelte af disse kontaktudvalg, der har fastlagt rammerne for deres samarbejde i form af vedtægter.

Dette projekt omfatter derfor tre hovedområder, inden for hvilke et vandværkssamarbejde kan forekomme.

a) Kontaktudvalg

Der skal oprettes funktionsdygtige kontaktudvalg med henblik på erfaringsudveksling og samarbejde om myndighedsopgaver som f.eks. vandforsyningsplaner, beredskabsplaner, etablering af ringforbindelse mv.

Det er desuden projektets målsætning at:

- Forbedre de deltagende vandværksfolks administrative og ledelsesmæssige kompetencer, således at de bliver bedre til at samarbejde og varetage de ledelsesmæssige opgaver i vandværket.
- Forbedre vandværkernes indsigt i såvel de amtskommunale som kommunale planlægnings- og tilsynsopgaver, og

dermed styrke vandværkernes evne til at varetage egne opgaver i forbindelse med de amts- og kommunale myndighedsopgaver.

- Forbedre og styrke vandværkernes indbyrdes erfaringsudveksling og afklaring af fælles holdninger og mål.

b) Driftsopgaver

Vandværkerne skal samarbejde om at løse specifikke driftsopgaver med henblik på at oprette fælles drifts- og administrationskontorer.

Kontaktudvalgene skal være i stand til at løse specifikke opgaver for vandværkerne.

Med baggrund i en spørgeundersøgelse skal der identificeres samarbejdsområder, med henblik på at etablere et samarbejde om:

- Fælles drifts- og kontorfaciliteter
- Fælles regnskabskontor
- Fælles målerkontrol
- Fælles vandanalyser
- Fælles indkøb
- Fælles EDB forbrugerinformation
- Fælles ledningsregistrering
- Andre fælles opgaver

c) Fremtidige driftsopgaver

Udarbejde en plan og målsætning for et eventuelt samarbejde om løsning af de fremtidige drifts- og ansvarsopgaver, således at vandværkerne på sigt vil være parate til at løse de kommende opgaver og opnå en rationaliseringsgevinst.

Af fremtidige samarbejdsopgaver kan nævnes:

- Iværksætte fælles grundvandsbeskyttelse, herunder dyrkningsaftaler og aftaler om skovrejsning mv.
- Udvikling af forslag til nye samarbejdsrutiner og procedurer.
- Iværksætte fælles ringforbindelse og forsyningsamarbejde.
- Gennemgang af de teknisk administrative forudsætninger herfor, herunder ledningsføring og trykforhold.

1.1 Delprojekter

For at synliggøre de problemstillinger, som kontaktudvalgene arbejder med i forskellige områder, blev projektet opdelt i fem delprojekter, der blev gennemført i en kommune i hver af FVDs fem regioner.

Udvælgelsen af de fem kommuner, skete med baggrund i et gruppearbejde på FVDs repræsentantskabskursus i Vejle i januar 2002.

Det blev vedtaget, at projektet så vidt muligt skulle:

- Foregå i alle FVDs fem regioner
- Arbejde videre med erfaringer fra kommuner, hvor der allerede var oprettet kontaktudvalg
- Omfatte såvel små og store vandværker
- Omfatte små og store kommuner
- Omfatte forskellige problemstillinger, herunder:
  - Fælles drifts- og administrationskontor
  - Områder med indsatsplaner
  - Fælles indkøb og analyser
  - Fælles grundvandsbeskyttelse
  - Andre fælles vandværksopgaver

2 Baggrund

Ifølge lovgivningen skal der oprettes et vandværk når 10 eller flere forbrugere får vand fra den samme vandforsyning. Mange vandværker er derfor opstået omkring de brønde, der tidligere lå midt i de mindre landsbyer på landet, hvorfra vandværket med tiden har udbygget sit forsyningsområde.

I 2001 var der i alt 2.575 private vandværker og 165 kommunale vandværker i Danmark, hvortil kommer ca. 70.000 ejendomme, der forsynes med vand fra en privat boring eller brønd, det vil sige mindre drikkevandsanlæg, der forsyner færre en 10 ejendomme med vand.

Sammenlagt var den samlede vandindvinding fra de almene vandforsyninger i 2001 på 415,8 mio. m³ vand, hvoraf de private vandværker udgjorde 161,6 mio. m³ vand (39 %) og de kommunale 254,2 mio. m³ (61 %)

Sker opgørelsen derimod som antallet af tilsluttede ejendomme, så forsynes mere end 50 % af det samlede antal ejendomme i Danmark med vand fra et privat vandværk og 44 % af ejendommene med vand fra et kommunalt vandværk, og som gennemsnit har de private vandværker ca. 300 forbrugere.

De kommunale vandværker, som typisk er beliggende i de større byer med mange indbyggere og mere industri, udpumper således som gennemsnit ca. 25 gange mere vand end de private vandværker.

Generelt er der på landsplan mange kommuner, hvor hele vandforsyningen udelukkende sker fra private vandværker og kommuner, hvor der både er et kommunalt vandværk og flere private vandværker samt kommuner, hvor hele vandforsyningen udelukkende sker fra et kommunalt vandværk.

2.1 Vandværkernes organisation

I et privat vandværk er det forbrugerne, der ejer vandværket, og det er derfor også forbrugerne, der selv er ansvarlige for vandværkets drift, økonomi og administration.

De private vandværker er typisk dannet for 50 - 100 år siden, hvor vandværkerne blev organiseret som enten interessent- eller andelsselskaber. Det medfører, at medlemmerne ifølge vandværkernes vedtægter selv har indflydelse på alle beslutninger, og derudover hæfter solidarisk for vandværkets gæld og ydelser.

Til at varetage den daglige ledelse i vandværket vælger medlemmerne på den årlige generalforsamling en bestyrelse, som ikke blot får ansvaret for den daglige drift af vandværket, men også skal varetage alle øvrige funktioner som regnskab, administration samt kontakten til forbrugerne, myndigheder mv.

Med 2.575 private vandværker, der hver især har en bestyrelse med 5 medlemmer, så er der i cirka 13.000 bestyrelsesmedlemmer i de danske

vandværker, hvortil kommer det personale, interne revisorer mv., der er ansat til at udføre vandværkets drift- og administration og valgt til at kontrollere vandværkets regnskaber.

Da en stor del af vandværkernes bestyrelsesmedlemmer består af lægfolk, der bliver valgt til vandværkets bestyrelse for en kortere eller længere periode, så vil der altid være et stort behov for uddannelse af såvel nye som gamle bestyrelsesmedlemmer, der har behov for at tilegne sig viden om den - til tider komplicerede - lovgivning, der omfatter vandforsyning, og det at drive et vandværk.

Boringer	Vandbehandling	Ledningsnet	Administration	Vandværk
Jordbundsforhold	Vandbehandling	Indkøb af rør og fittings	Regnskab	Vedtægter
Beskyttelseszone	Vandanalyser	Dimensionering	Afgift på ledningsført vand	Regulativ
Indvindingsområde	Iltning	Ledningsplaner	Moms	Takstblad
Deklaration	Filter	Anlægsarbejde	El- og CO ₂ -afgift	Generalforsamling
Boringskontrol	Tryk og pumper	Tinglysning	Vandforsyningsplaner	Forbrugerinformation
Borerør og pumper	Returskyllning	Ledningsarbejde	Beredskabsplaner	Løn og ansættelsesforhold
Dyrkningsaftaler	Filterskyllevand	Kontrol af måler	Revision	
Skovrejsning	Vedligehold	Forurenede jord	Formueforvaltning	
	Arbejdspladsvurdering		Lukkeprocedurer	
			EDB	
			Vandnild	

Tabel 1: Eksempler på nogle af vandværkernes mange arbejds- og ansvarsområder

Som det fremgår af tabel 1, så har vandværkernes bestyrelsesmedlemmer et stort ansvars- og arbejdsområde, og denne udvikling er især gået stærkt efter at den nye Vandforsyningslov blev vedtaget i 1998, hvor vandværkerne også fik et medansvar for at sikre grundvandets kvalitet omkring vandværkets boringer i form af dyrkningsaftaler eller aftaler om skovrejsning mv.

De administrative opgaver har tilsvarende udviklet sig fra, at det stort set kun handlede om at fordele vandværkets drifts- og anlægsudgifter imellem medlemmerne til, at der i dag også skal afregnes moms og afgift på ledningsført vand. Derudover skal der videregives oplysninger om medlemmernes vandforbrug til kommunen, foretages kontrol af måler i drift, informeres om vandets kvalitet samt foretages langt flere vandanalyser, end der var tale om tidligere.

Det er derfor ikke underligt, at mange vandværker opfatter disse nye opgaver som en stor og tung arbejdsbyrde, og nye bestyrelsesmedlemmer har et stort og kompliceret lovområde at sætte sig ind. Det har ofte medført, at det er svært at få en post i bestyrelsen besat, når f.eks. den gamle kasserer i vandværket vælger at holde op.

For stadigvæk at få nogen til frivilligt at deltage i bestyrelsens arbejde er det derfor nødvendigt, at vandværkerne begynder at tænke anderledes og lærer at samarbejde om at løse en lang række opgaver. Et samarbejde vil desuden medføre både en rationaliseringsgevinst og en bedre økonomi for vandværkerne, og derudover vil et samarbejde typisk være med til at forbedre motivationen i hele vandværket og ”gøre det sjovt” at være bestyrelsesmedlem.

Der er derfor nødvendigt, at der fremover etableres en bedre og mere omfattende dialog vandværkerne imellem og med de kommunale og amtskommunale myndigheder, end der har været tale om tidligere.

Derudover er der behov for at styrke og forbedre de enkelte bestyrelsesmedlemmers administrative kompetencer i form af bedre uddannelse og erfaringsudveksling med andre.

FVD har derfor som målsætning, at der skal etableres et kontaktudvalg i alle kommuner, hvor kontaktudvalgene skal fungere som en funktionsdygtig enhed, der afholder regelmæssige møder for alle vandværker i kommunen med passende mellemrum.

Efter indstilling fra de fem FVD regioner blev det besluttet, at projektet skulle arbejde videre med følgende kommuner:

FVD Region	Kommune	Status
Nord	Morsø	37 private og 1 kommunalt vandværk Vandværkerne har aldrig været indkaldt til et fælles møde, og vandværkerne har derfor ikke haft tradition for samarbejde.
Midt	Langå	18 private og 1 kommunalt vandværk I forbindelse med at kommunen har udarbejdet en ny vandforsyningsplan har vandværkerne deltaget i to møder med kommunen. Vandværkerne blev efterfølgende enige om at oprette et kontaktudvalg og tage kontakt til FVD for at undersøge mulighederne for at indlede et eventuelt samarbejde.
Syd	Rødekro	8 private og 1 kommunalt vandværk Vandværkerne har haft et velfungerende kontaktudvalg i flere år og er derfor godt forberedt på at indlede et samarbejde om de kommende indsatsplaner, som amtet er langt fremme med i området.
Fyn	Tommerup	8 private vandværker Vandværkerne har tidligere afholdt et enkelt møde med kommunen, men aldrig haft et kontaktudvalg.
Øst	Møn	18 private og 1 kommunalt vandværk Vandværkerne har haft et velfungerende kontaktudvalg i flere år og er derfor godt forberedt på at samarbejde om de sparsomme vandressourcer på Møn.

Tabel 2: Kommuner der indgik i projektet

3 Projektets forløb

Selve planlægningen af møderne i de fem kommuner skete i et tæt samarbejde mellem de enkelte regioner og FVDs sekretariat.

Som udgangspunkt blev sagsbehandleren i de enkelte kommuner kontaktet for at få et overblik over, hvad der hidtil var sket af samarbejde imellem vandværkerne og kommunen. Herunder en status for kommunens vandforsynings- og beredskabsplaner, samt kommunes erfaringer med samarbejde i forbindelse med tilsyn og godkendelse af vandværkernes takstblade mv.

Disse indledende kontakter resulterede ofte i, at kommunens sagsbehandler kunne henvise til et eller flere vandværker, hvor vandværkets formand evt. kunne fungere som kontaktperson til alle de øvrige vandværker i kommunen, og derudover være FVD til hjælp med planlægningen af projektets videre forløb.

I de kommuner, hvor der allerede var etableret et kontaktudvalg, blev hele forløbet planlagt i et tæt samarbejde med kontaktudvalget formand.

Efter aftale med såvel den enkelte FVD region, kommunes sagsbehandler og en kontaktperson fra et eller flere vandværker blev alle kommunens vandværker og samtlige bestyrelsesmedlemmer derefter indbudt til at deltage i det første møde. Dog med den begrænsning, at der i kommuner med et stort antal vandværker var nødvendigt at begrænse deltagerantallet til 2 personer fra hvert vandværk.

Sammen med indbydelsen til det første møde blev vandværkerne desuden informeret om projektets formål i form af en artikel, der tidligere har været bragt i FVDs medlemsblad Vandposten. Derudover var der i indbydelsen henvisning til både regionens formand, FVDs projekt ansvarlige og repræsentanten for de lokale vandværker, der alle kunne kontaktes for yderligere informationer.

Alle projektets møder blev afholdt lokalt i de enkelte kommuner. I de fleste tilfælde var det vandværkerne selv, der havde sørget for alle de praktiske detaljer, og selv kontaktet en lokal restaurant eller et forsamlingshus i området. I en enkelt kommune blev møde nummer to afholdt på kommunekontoret.

3.1 Materiale og mødeform

Bortset fra møderne på Mors, der blev gennemført som et indledende pilotprojekt og derfor omtales nærmere i bilag C, så forløb alle møderne i de øvrige kommuner stort set efter den samme mødeform og dagsorden.

Det første møde blev indledt med en kort præsentation af Vandfonden og projektets formål. Derefter fulgte en gennemgang af de forskellige muligheder

og fordele, som vandværkerne kan opnå ved at oprette et kontaktudvalg og indlede et samarbejde om forskellige opgaver inden for drift- og administration mv. Herunder forskellige muligheder for at indlede et samarbejde både - her og nu - og i fremtiden, samt opgaver der skal udføres i forhold til hhv. andre vandværker, stat, amter og kommuner.

De forskellige indlæg på mødet var bevidst planlagt således, at vandværkerne havde mulighed for selv at bidrage til debatten med personlige indlæg, erfaringer og kommentarer, og dermed få gang i en diskussion om aktuelle emner, der netop havde relation til den enkelte kommune. Herunder ikke mindst de muligheder for samarbejde, der fremover kunne blive behov for at arbejde videre med i den pågældende kommune.

Som bilag til det første møde blev der udarbejdet et kompendie – Vandværkssamarbejde og kontaktudvalg (bilag A) - der beskriver de private vandværker og den decentrale vandforsyning, og de fordele vandværkerne kan opnå ved at oprette kontaktudvalg og indlede forskellige former for vandværkssamarbejde.

Som afslutning på det første møde blev der - bortset fra møderne på Mors - uddelt et skema - Spørge- og statusundersøgelse (bilag B) - hvor vandværkerne skulle besvare en lang række spørgsmål om, hvilke former for samarbejde, det enkelte vandværk hhv. - *gerne vil deltage i* - eller - *ikke vil deltage i*.

Derudover indeholdt skemaet en række spørgsmål om vandværkets nuværende størrelse, installationer, vedtægter, takster, administration mv.

Formålet med disse spørgsmål var især at anskueliggøre, hvor forskellige vandværkerne kan være indenfor den samme kommune, og dermed bidrage til en debat om de muligheder, der især vil være velegnede til et vandværkssamarbejde i den pågældende kommune.

Det andet møde i kommunen blev indledet med en gennemgang af spørgeundersøgelsens resultater punkt for punkt. Denne gennemgang resulterede typisk i en mere eller mindre uformel debat om undersøgelsens mange forskellige resultater. Herunder ikke mindst en debat om de muligheder for samarbejde, som de enkelte vandværker efterfølgende havde interesse i at arbejde videre med.

Det kan f.eks. være i form af erfaringsudveksling i en eller flere erfa-grupper, der skal arbejde videre med et specielt emne, eller i form af et samarbejde om at oprette fælles drift- og administration, fælles indkøb, eller indhentning af fælles tilbud på vandanalyser mv.

Til brug for det videre arbejde i kontaktudvalgene blev der desuden udarbejdet en bilagsmappe med supplerende information om relevante emner som lovgivning, målerkontrol, takstberegning, vandanalyser mv., samt vejledninger om en række forskellige emner, som kontaktudvalgene efterfølgende selv kan arbejde videre med i kommunen.

Det drejer sig bl.a. om følgende FVD vejledninger, der blev uddelt på møderne efter behov:

Vandforsyningsplanen	(bilag H)
Vandværkets tilstandsrapport	(bilag I)
Beredskabsplanen	(bilag J)
Vedtægter for kontaktudvalget	(bilag K)

Der var generelt et særdeles stor fremmøde fra alle vandværker til alle møder, og der blev oprettet et kontaktudvalg i alle de fem kommuner, der deltog i projektet.

Afhængig af kommunens størrelse og antallet af vandværker blev kontaktudvalgene etableret med enten en bestyrelse eller med en formand, der var ansvarlig for at udarbejde en dagsorden og indkalde til det næste møde.

Der blev desuden i alle kommuner valgt en person til at deltage i FVDs amtsudvalg.

En nærmere gennemgang af selve forløbet i hver af de fem kommuner, spørgeundersøgelsens resultater mv. fremgår af bilag C – G.

4 Spørgeundersøgelsen

På spørgeskemaet (bilag B) skulle vandværkerne bl.a. markere:

Hvilke arbejdsopgaver vil jeres vandværk være interesseret i at samarbejde med andre vandværker om at løse?

- (+) Vandværket **vil gerne** samarbejde om at
- (-) Vandværket **vil ikke deltage** i samarbejde om at

Ved en gennemgang af resultaterne i tabel 1 skal man bemærke, at der ikke vil være 100 % svar i alle spørgsmål, samt at der lokalt kan være forhold, der har haft indflydelse på de afgivne svar.

I Rødekro og Tommerup kommuner er der f.eks. en stor interesse i at deltage i amtets region- og indsatsplaner. De afgivne svar i Rødekro kommune er således udtryk for, at Sønderjyllands amt allerede er langt med indsatsplanlægningen i dette område. Tilsvarende i Tommerup, hvor Odense Vandforsyning har planer om vandindvinding og skovrejsning i området, og de lokale vandværker derfor har interesse i at sikre deres egen drikkevandsforsyning.

I Rødekro har vandværkerne allerede udarbejdet en fælles vandforsyningsplan, og der er derfor en stor interesse i at deltage i det efterfølgende arbejde med at udarbejde en ny beredskabsplan og etablere ringforbindelser imellem vandværkerne, som nogle af de næste arbejdsopgaver i kontaktudvalget.

4.1 Spørgeundersøgelsens resultater

I den nedenstående opgørelse er vist en sammentælling af 40 besvarelser fra 52 vandværker i Langå, Rødekro, Tommerup og Møn kommune, der deltog i undersøgelsen. Vandværkerne på Mors, der indgik som pilotprojekt, har således ikke deltaget i undersøgelsen.

Planlægningsopgaver: 40 besvarelser

Arbejdsopgave	Vil gerne deltage	Vil ikke deltage
Regionplaner	22	7
Amternes indsatsplaner	23	7
Kommunens vandforsyningsplan	27	7
Beredskabsplan for alle vandværker	25	8
Ringforbindelse	29	8
Oprette lokal "vandfond"	10	19
Dyrkningsaftaler eller skovrejsning	12	15

Drift og administration: 40 besvarelser

Arbejdsopgave	Vil gerne deltage	Vil ikke deltage
Tilstandsundersøgelse	15	15
Serviceaftale om vedligehold	15	14
Ansætte fælles personale til drift	11	18
Fælles administrationskontor	13	16
EDB udstyr til ledningsregistrering	12	14
Fælles udstyr til lækagesporing	16	13
Oprette hjemmeside	15	13

Indkøb: 40 besvarelser

Arbejdsopgave	Vil gerne være med	Vil ikke være med
Fælles vandanalyser	33	6
Ens analyseudgift pr. forbruger	15	13
Fælles målerindkøb	12	17
Fælles målerkontrol	17	14
Indkøb af rør og fittings	6	20
Fælles lager	6	21
Fælles el indkøb	19	11
Udstyr til nødforsyning	15	13
Indkøb af EDB udstyr	12	16

Tabel 3: Spørgeundersøgelsens resultater

Med det forbehold, at der kun er tale om et begrænset antal vandværker, så viser opgørelsen generelt, at vandværkerne har en stor interesse i at samarbejde om de opgaver, der har relation til amt og kommune. Herunder især opgaver som region- og indsatsplaner, vandforsyningsplaner, beredskabsplaner og etablering af ringforbindelser imellem vandværkerne.

Der er derimod ikke den store interesse for at oprette en lokal vandfond til sikring af den fremtidige drikkevandsforsyning, herunder at indgå dyrkningsaftaler eller aftaler om skovrejsning.

Et samarbejde om at etablere fælles drift- og administration har tilsyneladende heller ikke den store interesse, selvom der lokalt var flere vandværker, der klart gav udtryk for, at der gerne ville deltage i et sådan samarbejde.

Af fælles indkøbsopgaver er det især en opgave som fælles tilbud på vandanalyser, hvor 33 vandværker gerne vil være med og 6 vandværker ikke ønsker at deltage. Spørgsmålet om vandanalyser er således et problem, der

optager alle vandværker, især efter at den ny bekendtgørelse nr. 871 af 21. september 2001 har pålagt de mindre vandværker et væsentligt dyrere analyseprogram, end der var tale om tidligere.

Der er derimod ikke den store interesse i at indlede et samarbejde om fælles indkøb af rør og fittings eller oprette et fælles lager mv. Arbejdsopgaver som mange vandværksfolk traditionelt har opfattet som spændende selv at udføre, og derfor ikke ønsker at afgive til andre.

4.2 Statusundersøgelsens resultater

Formålet med statusundersøgelsen var især at anskueliggøre, hvor forskellige vandværker kan være indenfor den samme kommune, og dermed bidrage til en debat om et eventuelt vandværkssamarbejde i den pågældende kommune.

Statusopgørelsens resultater er kun opgjort for enkelte spørgsmål, og de følgende konklusioner er sket med baggrund i såvel statusundersøgelsens resultater som den efterfølgende debat på de enkelte møder.

Som det var tilfældet med spørgeundersøgelsen, så er der også her en stor variation imellem de afgivne svar fra de enkelte kommuner. Det gælder f.eks. spørgsmålet om vandværkernes egen beredskabsplan, som stort set alle vandværker på Møn allerede har udarbejdet, hvorimod det modsatte er tilfældet i Langå kommune.

Lovgivning: 40 besvarelser

Har vandværket en	Ja	Nej
Beredskabsplan	14	22
Nødforbindelse	9	28
Tilstandsrapport	20	10
Målerkontrolmanual	24	12
Problemer med vandkvalitet	8	32

Forsikringer: 40 besvarelser

Har vandværker en	Ja	Nej
Erhvervs/bygnings	35	2
Erhvervsansvar (ansatte)	32	3
Produktansvar	31	7
Bestyrelsesansvar	17	12
Ulykke (best. medl.)	19	13

Bestyrelsen: 40 besvarelser

Honorar	Ja	Nej
Formanden	27	12
Kasserer	28	11
Vandværkspasser	31	9
Bestyrelsesmedlemmer	4	33

Generelle emner: 40 besvarelser

Bestyrelsen	Ja	Nej
Mangler viden	15	16
For stor arbejdsbyrde	12	21
Eksisterer værket om 10 år	35	2

Tabel 4: Statusundersøgelsens resultater

Mht. til en opgørelse over de enkelte vandværkers bidrag til hhv. hovedanlæg, forsyningsledninger og stikledninger, så skal man generelt være varsom med at sammenligne disse beløb, da beløbets størrelse vil afhænge af såvel vandværkets forsyningsområde som det antal ejendomme, der fremover skal tilsluttes til vandværket.

Og tilsvarende for såvel det faste bidrag som prisen pr. m³ vand, der også vil afhænge af såvel vandværkets størrelse som antallet af medlemmer, samt om vandværket f.eks. har været ramt af en forurening og derfor har investeret et stort beløb i en ny boring eller en ny drikkevandstank.

Med udgangspunkt i disse forbehold, så varierer det faste årlige bidrag i undersøgelsen mellem 250 - 1000 kr. pr. år pr. forbruger med et gennemsnit for alle vandværker på 475 kr. + moms.

Og tilsvarende så varierer takstbladets pris for vand fra 1,50 - 9,50 kr. pr. m³ vand, med en gennemsnitspris på 3,40 kr. pr. m³, hvortil kommer yderligere udgifter for forbrugerne til moms på 25 %, grønne afgift på 6,25 kr. incl. moms samt udgifter til spildevand mv.

Blandt de fire kommuner i undersøgelsen havde vandværkerne på Møn den højeste gennemsnitlige pris på 4,80 kr. pr. m³ vand og Rødekro den laveste pris med 2,30 kr. pr. m³ vand.

De fleste vandværker har generelt et godt overblik over vandværkets forsyningsområde og tilsvarende mht. beregning af vandværkets takster, der generelt er sket efter de anbefalede beregningsprincipper med angivelse af bidrag til hhv. hovedanlæg, forsyningsledninger og stikledninger.

Der er flere vandværker, der giver udtryk for, at vandværket allerede selv har udarbejdet en beredskabsplan for vandværket og tilsvarende, at vandværket allerede har etableret en ringforbindelse til et nabo vandværk, og dermed har sikret vandforsyningen i tilfælde af en beredskabssituation.

Generelt har de fleste vandværker deres forsikringsforhold i orden.

Hovedparten af vandværkernes formænd, kasserere og vandværkspassere får udbetalt et honorar, der typisk varierer i forhold til vandværkets størrelse og arbejdets omfang.

For formand og kasserer er arbejdstiden i vandværket typisk på 100 - 200 timer med en variation, der spænder fra mindre end 25 timer til mere end 500 timer om året. Her vil der dog typisk være tale om, at vedkommende også er

ansvarlig for vandværkets drift og regnskab, der ofte udføres som lønnet arbejde.

Der er ingen sammenhæng imellem vandværkets størrelse og bestyrelsens arbejdsomfang, og det skyldes generelt, at mange vandværker får udført regnskabet hos private regnskabskontorer og de store vandværker typisk har ansat personale til drift, regnskab og administration.

Under generelle emner er det især værd at bemærke, at stort set alle vandværker regner med, at deres eget vandværk vil overleve og bestå som et selvstændigt vandværk om 10 år.

Der er flere af vandværkerne, der giver udtryk for, at vandværket har en stor betydning for lokalsamfundet.

De fleste bestyrelsesmedlemmer deltager i vandværkets bestyrelse af interesse eller for at sikre rent drikkevand og egen vandforsyning.

De største problemer opfattes generelt som ny lovgivning og myndighedsopgaver.

Hovedparten af bestyrelsesmedlemmerne føler ikke, at arbejdsopgaven er for stor, og generelt har bestyrelsen ikke problemer med at klare de forskellige opgaver. Specielle problemer klares enten ved at søge hjælp hos FVD eller ved at kontakte kommunens sagsbehandler.

Antallet af fremmødte på vandværkets generalforsamling opfattes generelt ikke som et problem.

Bortset fra flere af vandværkerne på Møn, så har hovedparten af vandværkerne ingen problemer med vandkvaliteten.

Generelt viser undersøgelsen, at de fleste vandværker har nye og ajourførte vedtægter og regulativer.

5 anbefalinger

Med baggrund i spørge- og statusundersøgelsens resultater og efterfølgende diskussion på møderne i de 5 kommuner er det muligt, at udlede følgende anbefalinger for det efterfølgende FVD projekt – Vandværkssamarbejde 2002 – 2005 – der blandt andet har til formål at oprette kontaktudvalg i alle landets kommuner.

Det er vigtigt at kontaktudvalget får en god opstart og en god kontakt til samtlige vandværker i kommunen. Det kan derfor anbefales, at man fra starten finder en kontaktperson i et eller flere af vandværkerne, der selv tror på ideen om vandværkssamarbejde, og derfor kan formidle projektet til de øvrige vandværker i kommunen.

Kommunens sagsbehandler kan ofte anbefale et eller flere vandværker, hvor formanden har vist interesse for at samarbejde.

Kommunens sagsbehandler kan desuden informere om, hvilke projekter der hidtil er gennemført inden for vandforsyningen i kommunen. Har vandværkerne f.eks. afholdt et eller flere fælles møder, og derfor allerede været i gang med at oprette et kontaktudvalg? Hvor langt er kommunen med vandforsyningsplanen, skal den evt. justeres og tilsvarende mht. kommunens beredskabsplan? Hvor ofte holder kommunen et fælles møde med alle vandværkerne, og hvordan sker indberetningen af måleroplysninger til kommune mv.

Så vidt det er muligt skal alle bestyrelsesmedlemmer fra alle kommunens vandværker inviteres til det første møde om kontaktudvalg, men i kommuner med mange vandværker må det vurderes, om der eventuelt kun skal inviteres 2 personer fra hvert vandværk.

Generelt fungerer det første kontaktudvalgmøde uden problemer med op til ca. 40 deltagere, hvor alle fremmødte har mulighed for at indgå i en dialog. Er der mere end 50 personer til et møde vil mødet ofte ændre form og indhold, således at mødet i højere grad kommer til at forløbe som en undervisningstime, hvor det kan være svært at få alle vandværker med i en diskussion om aktuelle emner.

Det er vigtigt, at alle kontaktudvalgmøder afholdes lokalt, og et møde skal som udgangspunkt altid afholdes i den kommune, hvor vandværkerne hører hjemme.

Som udgangspunkt vil det ofte være muligt at afholde et eller flere møder hos kommunen, og dermed få kommunen til at bidrage med mødelokale, kaffe, øl, vand mv.

Generelt bør kommunens sagsbehandler deltage i de indledende møder, da kommunen er en nødvendig samarbejdspartner i en stor del af de opgaver, som kontaktudvalget skal arbejde videre med. Det er f.eks. opgaver som

kommunens vandforsyningsplan, der skal revideres hvert fjerde år, at få udarbejdet et nyt regulativ, eller at få udarbejdet en ny beredskabsplan. Forskellige opgaver, der som bekendt er aktuelle efter at Miljøstyrelsen i 2002 har udsendt en ny vejledning om beredskabsplaner og i løbet af 2003 forventes at udsende et nyt normalregulativ for private vandværker.

En stor del af disse opgaver er desuden "nemme at gå til" for kontaktudvalget, da opgaven typisk kan løses inden for en kort tidshorisont og i et tæt samarbejde med kommunens sagsbehandler.

Der har generelt været en stor forskel på især forløbet af det første kontaktudvalgsmøde i de fem kommuner. Det skyldes bl.a., at mødets indhold og debattemner i høj grad altid vil afhænge af, om det er første gang vandværkerne mødes til et fælles møde i en kommune.

Såfremt vandværkerne aldrig tidligere har afholdt et fælles møde, så vil der på det første møde typisk være et stort behov for, dels at lære hinanden at kende, og dels at udveksle erfaringer og forklare, hvordan de enkelte vandværker hidtil har valgt at løse forskellige arbejdsopgaver.

Det kan f.eks. være en diskussion om forskellige emner som kassererens funktion og arbejdsopgaver herunder, hvem der i dag udfører vandværkets regnskab, hvordan afregningen sker med forbrugerne, og til hvilke priser dette arbejde i dag bliver udført hos forskellige revisorer, lokale regnskabskontorer, landboforeninger, el-selskaber mv.

Derudover vil der typisk være behov for en debat om andre aktuelle emner som f.eks., hvem der er ansvarlig for den daglige drift af vandværket, diverse indkøb, kontrol og udskiftning af målere, samt forskellige former for prisniveau og serviceaftaler med f.eks. den lokale smed og vvs-forretning om at udføre forskellige driftsopgaver mv.

Dertil kommer andre og helt uventede diskussionsemner, som vandværkerne gerne vil have svar på - her og nu - hvor der er en sagsbehandler til stede fra FVD. Det kan f.eks. være spørgsmål om vandanalyser, tolkning af vandværkets analyseresultater, forskellige myndighedsopgaver, ny lovgivning, lukkeprocedure, vedtægter, vandværkets generalforsamling mv.

Disse spørgsmål har der generelt været tid til at svare på i dette projekt, hvorimod der i det efterfølgende projekt - Vandværkssamarbejde 2002 - 2005 - ikke vil være den samme tid til debat, og spørgeren derfor i stedet skal henvises til at ringe til et af FVDs kontorer.

Dog med den tilføjelse, at nogle af disse emner vil kunne egne sig til en fælles opgave, som vandværkerne kan samarbejde om i kontaktudvalget eller måske kan løse i en mindre erfa-gruppe.

Har vandværkerne i en kommune derimod tidligere afholdt et eller flere fælles møder, så vil diskussionen på mødet ofte have et helt andet forløb, og det vil typisk være muligt at gå meget hurtigere frem mod et evt. samarbejde og tilsvarende få flere af vandværkerne til at deltage i diskussionen.

Som afslutning på det første kontaktudvalgsmøde skal der som minimum altid vælges en formand for kontaktudvalget. Denne person bør så vidt muligt også vælges som repræsentant i FVDs amtskontaktudvalg.

Derudover skal det aftales, hvem der er ansvarlig for at indkalde til det næste kontaktudvalgsmøde, hvor det næste møde skal afholdes, mødedato og forskellige punkter på dagsordenen mv.

Det skal desuden afklares, hvem der skriver referat fra alle møder i kontaktudvalget.

Generelt vil det altid være en god ide, at forsøge at få nedsat en eller flere erfa-grupper. Det kan f.eks. være en gruppe af vandværksbestyrer, der på skift mødes hos hinanden, for at gennemgå vandværkets udstyr til vandbehandling, eller en gruppe af kasserere, der mødes for f.eks. at udveksle erfaringer om regnskabsmetoder, afregning med Told & Skat, vandværkets formueforvaltning eller diskutere hvilke EDB regnskabsprogrammer, der kan anbefales. Det er således ikke en forudsætning, at alle vandværker er med i en erfa-gruppe.

Der bør altid deltage en lokal repræsentant fra FVDs region i det første kontaktudvalgsmøde i en kommune, og vedkommende bør så vidt muligt selv informere om det arbejde vedkommende deltager i. Det kan f.eks. være oplysninger om arbejdet i FVDs regionsbestyrelse, FVDs amtskontaktudvalg eller amtets koordinationsforum, hvor vedkommende er medlem som vandværkernes repræsentant.

De fleste kontaktudvalgsmøder afholdes normalt som aftenmøder fra kl. 19.00 – 22.00, evt. med spisning allerede fra kl. 18.00. Der er dog også gode erfaringer med at afholde et såkaldt – gå hjem møde – der f.eks. begynder allerede kl. 17.00 og afsluttes omkring kl. 20.00.

6 Diskussion og konklusion

Med det store fremmøde på næsten 100 % til såvel det første som de efterfølgende møder i alle kommuner kan det konkluderes, at alle vandværker har en stor interesse i at deltage i et kontaktudvalg. Der er således et stort behov for at etablere denne form for fælles forum, hvor vandværkerne kan mødes med andre vandværker og diskutere fælles problemstillinger. Der var derfor ingen problemer med at oprette nye kontaktudvalg eller videreføre de kontaktudvalg, der allerede var dannet, i de fem kommuner, der deltog i projektet.

Og tilsvarende, så har der været en stor interesse for projektet hos de ansvarlige politikere og sagsbehandlere i alle kommuner, hvor man vil opnå en række fordele, såfremt vandværkerne selv opretter et kontaktudvalg, hvor kommunen kan få afklaret en lang række spørgsmål med alle kommunens vandværker på én gang, frem for at mødes med vandværkerne enkeltvis.

De private vandværker udfører i dag en stor forvaltnings- og forsyningsopgave for kommunen. En opgave, som kommunen selv skulle varetage, såfremt de private vandværker ikke selv var i stand til at udføre opgaven tilfredsstillende.

Da kommunen er tilsynsmyndighed for vandværkerne vil vandværkerne i nogle situationer have behov for at afholde kontaktudvalgsmøder uden kommunes medvirkning. Det kan f.eks. være i en situation, hvor kommunen står som modpart i en sag og vandværkerne f.eks. skal aftale en pris med kommunen for at udlevere måleroplysninger til kommunen.

Alle de afholdte møder i projektet har generelt været kendetegnet ved mange gode diskussioner om vandværksdrift og aktuelle emner for et evt. samarbejde, og vandværkerne har generelt haft et stort behov og en stor fordel ved at mødes og udveksle erfaringer med andre vandværksfolk i kontaktudvalget.

Det gælder især for nyvalgte bestyrelsesmedlemmer og for mindre vandværker, hvor der i mange områder uden vækst og nybyggeri kan være lang tid imellem, at vandværket skal udføre forskellige arbejdsopgaver, og vandværket derfor har svært ved at opnå den nødvendige erfaring og rutine i vandværkets bestyrelse.

Det kan f.eks. være opgaver i forbindelse med udbygning og indkøb af nyt udstyr til vandværket, samt i forbindelse med etablering af nye forsyningsledninger, hvor ledningerne både skal dimensioneres korrekt og tinglyses på de forskellige ejendomme.

Derudover kan det være administrative opgaver som at lukke for vandet hos en dårlig betaler, behandle en ansøgning om eftergivelse af vandspild hos en forbruger, hvordan man afregner med Told & Skat, eller hvordan man indkalder og afholder den årlige generalforsamling i vandværket.

Disse opgaver vil de store vandværker typisk - i kraft af et større forsyningsområde og flere medlemmer - opleve hyppigere, og de store vandværker vil derfor kunne bidrage med værdifulde oplysninger og erfaringer til de mindre vandværker i kontaktudvalget.

Og tilsvarende så har de større vandværker også bedre råd til selv at indkøbe den nødvendige hjælp, udstyr, mv. til at løse en lang række af disse opgaver. Det kan f.eks. kan være i form af udstyr til lækagesøgning, ledningsregistrering ved hjælp af GPS udstyr, eller indkøb af diverse EDB programmer mv., som de store vandværker også selv har ansatte til at betjene.

Det var derfor ikke ualmindeligt, at de store vandværker var i stand til at tilbyde de mindre vandværker hjælp til at udføre disse opgaver, og dermed udnytte både de ansatte og det indkøbte udstyr endnu bedre.

Den største modstand mod et sådan arrangement - hvor de større vandværker hjælper de mindre vandværker - var typisk, at vandværkerne endnu ikke kendte hinanden godt nok til at indgå en sådan aftale, men det vil uden tvivl være nogle af de opgaver, som vandværkerne vil samarbejde om i fremtiden.

Projektet har desuden vist, at der generelt er mange opgaver, som vandværkerne *kan* og nødvendigvis også *må* samarbejde om i et kontaktudvalg. Det er opgaver i forhold til kommunen, hvor vandforsyningsplanen f.eks. skal revideres hver fjerde år, eller at få udarbejdet et nyt regulativ for vandværkerne i kommunen eller en ny beredskabsplan. Forskellige opgaver der tillige er aktuelle efter at Miljøstyrelsen har udsendt en ny vejledning om beredskabsplaner og i løbet af 2003 forventes at udsende et nyt normalregulativ for private vandværker.

En stor del af disse opgaver er desuden "nemme at gå til" for kontaktudvalget, da opgaven kan løses inden for en kort tidshorisont og i et tæt samarbejde med kommunens sagsbehandler.

Som udgangspunkt er der derfor ikke behov for en diskussion om, hvorvidt man skal oprette et kontaktudvalg i en kommune eller ej. Alene det forhold, at vandværkerne skal mødes med kommunen én eller to gange om året, er i sig selv nok til at kunne konstatere, at der allerede er oprettet et kontaktudvalg i kommunen.

Projektet har desuden vist, at vandværkerne med fordel kan oprette en eller flere erfa-grupper, hvor et mindre antal vandværker kan behandle et specielt emne. Det kan f.eks. være en gruppe af vandværksbestyrere, der på skift mødes hos hinanden for at se på udstyr til vandbehandling, eller en gruppe af kasserere, der mødes for at udveksle erfaringer om regnskabsmetoder, afregning med Told & Skat, vandværkets formueforvaltning eller hvilke EDB programmer mv., der kan anbefales.

Skal vandværkerne i gang med at oprette kontaktudvalg, så er det vigtigt, at processen kommer godt i gang. Et nyt kontaktudvalg bør derfor altid starte med de opgaver, som vandværkerne umiddelbart kan blive enige om, og undgå diskussion om problemstillinger, der ligger langt ude i fremtiden.

Generelt viser erfaringerne desuden, at kontaktudvalg har fungeret bedst i kommuner, hvor der er:

- En udefra kommende trussel mod alle vandværker. Det kan f.eks. være en stor vandforsyning, der vil hente vand i området, amtet der er i gang med indsatsplaner i området eller, at der generelt er store problemer med grundvandets kvalitet i området mv.
- En aktiv formand i et af de private vandværker, der selv tror på ideen kontaktudvalg og samarbejde og dermed er i stand til at samle og lede kontaktudvalget igennem en længere periode.
- En aktiv sagsbehandler i kommunen, der forstår at samarbejde med vandværkerne om at løse kommunens myndighedsopgaver.

Selvom FVD generelt anbefaler, at kontaktudvalgene altid får udarbejdet et sæt vedtægter, så behøver det ikke være denne diskussion, man begynder med på det første møde i kontaktudvalget, hvor det ofte vil være nok, at vandværkerne vælger to eller tre personer til at indkalde til og planlægge det næste møde.

Vedtægter - som forsat anbefales af FVD - vil der ofte først blive behov for, når vandværkerne efterfølgende skal i gang med en mere vidtgående form for samarbejde og f.eks. vil oprette et fælles drifts- og administrationskontor, der også vil resultere i et økonomisk samarbejde.

Projektet har desuden vist, at vandværkerne generelt ikke er interesseret i at blive pålagt alt for mange møder og nye arbejdsopgaver. Der var således ikke den store interesse i at nedsætte arbejdsgrupper med alt for store og arbejdskrævende opgaver, og afhængigt af formålet ønskede vandværkerne ikke mere end 1 - 2 kontaktudvalgsmøder om året.

Som det fremgår af spørgeundersøgelsen, så er vandværkerne generelt interesseret i at samarbejde om de opgaver, der har relation til amt og kommune, dvs. amternes region- og indsatsplaner, kommunens vandforsyningsplaner, beredskabsplaner eller at etablere en ringforbindelse imellem flere vandværker.

Et samarbejde om at etablere et fælles drifts- og administrationskontor har derimod ikke haft den helt store interesse, selvom der lokalt var flere vandværker, der klart gav udtryk for, at vandværket ville få behov for et sådan samarbejde i fremtiden.

Af fælles indkøbsopgaver er det især en opgave som at indhente et fælles tilbud på vandanalyser for alle vandværker, der har interesse, og de stigende omkostninger til vandanalyser er derfor et problem, der optager mange vandværker. Specielt efter at den nye Bekendtgørelse nr. 871 af 21. september 2001 har pålagt især de mindre vandværker et væsentligt dyrere analyseprogram, end tidligere.

Derimod var der ikke den helt store interesse i at indkøbe rør og fittings sammen eller f.eks. oprette et fælles lager. Typisk som følge af, at mange vandværker allerede har et godt samarbejde med den lokale smed, eller

bestyrelsen selv har lyst til at handle og deltage i denne proces. Dertil kommer, at mange gav udtryk for, at prisniveauet her allerede er så lavt, at der ikke vil være mange penge at spare ved et fremtidigt samarbejde om indkøb.

På flere af møderne blev det desuden nævnt af de store vandværker, at de mindre vandværker til enhver tid kunne henvende sig til de store vandværker, såfremt de f.eks. manglede nyt udstyr eller vandmålere, som de store allerede havde på lager til en fordelagtig pris. Et godt eksempel på, at et samarbejde hurtigt kan komme i gang blot vandværkerne mødes.

Det fremgår desuden af undersøgelsen, at bestyrelsen generelt ikke føler, at de har problemer med at løse vandværkets opgaver, selvom flere giver udtryk for, at det største problem er lovgivning og administration af de mange nye myndighedsopgaver, som vandværkerne er blevet pålagt indenfor de seneste år.

Et af de særdeles positive resultater fra undersøgelsen er vandværkernes svar på spørgsmålet om, hvorvidt det enkelte vandværk også vil eksistere i fremtiden. Her er der i alt 35 ud af de 40 besvarelser, der tror på, at deres eget vandværk også vil eksistere om 10 år.

Der er således ikke noget der tyder på krise i de private og mindre vandværker, hvor bestyrelsen typisk består af et stærkt hold af erfarne folk med forskellig baggrund som selvstændige håndværkere og landmænd eller ansættelser inden for områder som VVS, banker, kontor og administration, som samlet er i stand til at få vandværket til at fungere tilfredsstillende.

Derudover fremgår det af undersøgelsen, at halvdelen af vandværkerne ikke føler, at arbejdsbyrden er for stor, samt at der typisk bliver udbetalt et honorar til såvel vandværkspasser, formand og kasserer. Arbejdets omfang behøver ikke nødvendigvis at hænge sammen med vandværkets størrelse, og det skyldes, at de store vandværker typisk har ansat personale til drift og administration.

Der er flere af vandværkerne, der giver udtryk for, at vandværket har en stor betydning for lokalsamfundet, og mange bestyrelsesmedlemmer deltager i bestyrelsen af interesse eller for at sikre rent drikkevand og egen vandforsyning.

Til trods for, at det ikke lykkedes at oprette fælles drifts- og administrationskontorer eller andre former for mere vidtrækkende samarbejder i dette projekt, så er der ingen tvivl om, at vandværkerne vil være langt bedre rustet til at løse disse opgaver, såfremt vandværkerne i tide får etableret et kontaktudvalg. Dermed vil det bl.a. være muligt at opbygge den nødvendige rutine og tillid til hinanden, som er en forudsætning for at indlede nærmere samarbejde.

Det vil typisk være opgaver som en opfølgning af amternes indsatsplaner, hvor det kan blive nødvendigt at indgå dyrkningsaftaler eller aftaler om skovrejsning for at sikre de fremtidige grundvandsforekomster. Store og økonomisk tunge opgaver, som det enkelte vandværk ikke kan løse alene.

Vandværkssamarbejde og kontaktudvalg vandværkssamarbejde

Indhold

	side
1. Mindre vandværker og decentral vandforsyning	2
2. Hvordan holder vi liv i alle vandværker	5
3. Trusler mod den decentrale vandforsyning.	5
4. Kommune- og regionplanlægning.	7
5. Kontaktudvalg.	8
6. Etablering af kontaktudvalg.	11
7. Sammenfatning.	12

1. Mindre vandværker og decentral vandforsyning.

- ⇒ Vi har en holdning til vand!
- ⇒ Vi vil opretholde en god drikkevandskvalitet!
- ⇒ Vi vil bevare de mindre vandværker og fastholde den decentrale vandforsyning i Danmark!

Foreningen af Vandværker i Danmark (FVD) har vedtaget at bruge mange ressourcer på at etablere kontaktudvalg i alle kommuner. Formålet er, at vandværkerne skal blive bedre til at løse vandværkets egne opgaver og samarbejde om at løse en række fælles opgaver og kontakten til amt og kommune. Det vil samtidig være med til at bevare de små vandværker som en forbrugerejet og forbrugerstyret vandforsyning.

I Danmark er der politisk en målsætning om, at vi skal bevare den decentrale vandforsyning. Det har medført, at vandværkerne med den nye Vandforsyningslov i 1998 blev pålagt et større ansvarsområde og dermed også en større arbejdsbyrde for vandværkernes bestyrelser.

For stadig at få nogen til frivilligt at deltage i bestyrelsens arbejde, er det nødvendigt, at vandværkerne lærer at samarbejde om at løse en række opgaver af fælles interesse. Det vil ofte medføre både en rationaliseringsgevinst og en bedre økonomi for vandværkerne. Derudover vil et samarbejde typisk være med til at forbedre motivationen i vandværket og gøre det sjovt at være bestyrelsesmedlem.

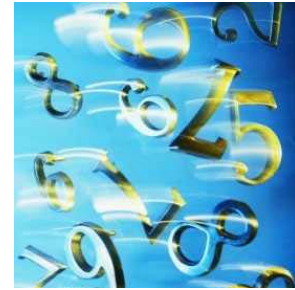
Skal samarbejdet lykkes, er det en forudsætning, at de involverede vandværker har tillid til hinanden, og desuden erkender hvilke opgaver, der enten skal løses på ens eget vandværk eller i samarbejde med andre vandværker.

Vandværkernes primære opgaver har altid været at levere forbrugerne rent drikkevand, der overholder lovgivningens krav. Men gennem de seneste år er denne opgave blevet mere og mere krævende for bestyrelsen, som følge af, at der i dag stilles flere krav til både de tekniske og administrative opgaver i vandværket.

Med dette materiale har FVD udviklet et værktøj, der kan være med til at fremme et samarbejde imellem vandværkerne, og det er FVDs målsætning, at der dannes et kontaktudvalg i alle landets kommuner, som skal være i stand til hjælpe vandværkerne med at løse de forskellige opgaver. Herunder for eksempel at samarbejde om at ansætte fælles personale på et lokalt driftskontorer, så en række tekniske og administrative opgaver kan løses bedst muligt til gavn for alle.

Administrative opgaver

De administrative opgaver på et vandværk har udviklet sig kolossalt. Fra at budget og regnskab stort set kun handlede om at fordele drifts- og anlægsudgifter mellem vandværkets forbrugere, så skal der nu afregnes moms, afgift for ledningsført vand og videregives oplysninger om vandforbrug og meget mere.

Kassereren har derfor et stort lovområde at sætte sig ind i, og det gør det ofte vanskeligt at få posten besat, når den gamle kasserer vælger at holde op. Det har flere gange betydet lukning af ellers veldrevne vandværker. For at hjælpe disse vandværker har FVD oprettet et regnskabskontor, der er i stand til at hjælpe vandværkerne med at udføre de administrative opgaver. Det har dog aldrig været FVD's mening, at regnskabskontoret skulle udvikle sig til noget stort, men kun være en hjælp for vandværkerne i en overgangsperiode.

FVD anbefaler at vandværkerne går sammen om at oprette et fælles lokalt kontor i området med personale ansat til at udføre de administrative opgaver. Eller at mindre vandværker kan få de administrative opgaver udført på et andet vandværk, der allerede har ansat personale. Derved får bestyrelsen mere tid til at tage sig af vandværkets ledelse og de politiske opgaver, mens de administrative opgaver bliver ordnet af ansat personale, der har ekspertise på området.

Tekniske opgaver

På den tekniske side er der også sket store forandringer. Især når det drejer sig om drikkevandets kvalitet, antallet af analyser, og hvor meget vandet må indeholde af forskellige stoffer. Det er derfor nødvendigt, at bestyrelsen har en god forståelse af vandanalysernes resultater og deres betydning for vandværkets drift. Og den tid vil snart være omme, hvor formanden og den lokale smed alene kunne klare vandværkets drift.

De mange nye opgaver har medført, at det for mange vandværker kan være svært at finde nye bestyrelsesmedlemmer, der både har den nødvendige viden og interesse på området og derudover også har mulighed for at afsætte den nødvendige tid til opgaven.

FVD anbefaler derfor, at vandværkerne går sammen om at ansætte en fælles vandværksbestyrer, der har kendskab til vandværksdrift. Dermed får bestyrelsen også mere tid til at tage sig af vandværkets ledelse og de politiske opgaver i vandværket.

Planlægningsopgaver

Som følge af Vandforsyningsloven fra 1998 fik vandværkerne også et medansvar for at sikre de fremtidige grundvandsressourcer. Det indebærer, at vandværkerne fremover vil få behov for en meget større dialog med både de kommunale- og amtskommunale myndigheder og dermed mulighed for at påvirke de fremtidige beslutninger.

Det er derfor nødvendigt, at bestyrelsen i de enkelte vandværker følger med i såvel kommunes som amternes planlægning og sikrer, at vandværkets interesser bliver tilgodeset. Og her er det vigtigt - hvis man ønsker indflydelse på den fremtidige planlægning - at vandværket selv har styr på både de interne forhold i vandværket og vandværkets relationer til amt og kommune.

Da vandværkernes bestyrelser ofte består af lægfolk, der har lyst til at arbejde med vandværkdrift, ja så er det klart, at der altid vil være behov for en indsats med både uddannelse, kurser og forskellige former for samarbejde, hvis man ønsker, at vandværkerne skal være aktive medspillere i den fremtidige vandressourceplanlægning og grundvandsbeskyttelse.

Interne opgaver

Ud over den daglige drift og administration er der en lang række andre opgaver, der skal være i orden for at et vandværk kan fungere tilfredsstillende.

Alle vandværker bør således have:

- 1 en opdateret tilstandsrapport.
- 2 en handlingsplan for vandværkets drift.
- 3 en beredskabsplan.
- 4 et sæt nye vedtægter.
- 5 et opdateret regulativ
- 6 et opdateret takstblad.
- 7 en kontrolmanual for vandmålere i drift.
- 8 et godt kendskab til bestyrelsens opgaver og ansvar.

Der er desværre stadig vandværker, hvor disse forhold ikke er helt i orden, og derudover må det konstateres, at en del vandværker ikke har den nødvendige viden om vandværkets drift og administration.

Har bestyrelsen behov for at få et bedre overblik over vandværkets tekniske, administrative og planlægningsmæssige opgaver, så kan det ske ved at deltage i FVD's kurser eller søge oplysninger på FVDs hjemmeside – www.fvd.dk

2. Hvordan holder vi liv i alle vandværker?

Vandforsyningen i Danmark er i høj grad baseret på en stor indsats fra mange private vandværker. Der findes omkring 2800 private vandforsyninger, og disse små og store vandværker udgør derfor en stor del af den decentrale vandforsyning. Man kan sige, at vandforsyningen i dag udgør den største andelsbevægelse i Danmark, og tilsammen står de private vandværker for ca. 35 % af indvindingen af grundvand, og halvdelen af Danmarks ejendomme er tilkoblet et privat vandværk.

I Danmark bruger vi udelukkende grundvand til produktion af drikkevand, og det betyder - populært sagt - at vi som forbrugere selv bor ovenpå det vand, vi drikker. Da de mange private vandværker desuden er spredt ud over hele landet, ja så er det klart, at den decentrale struktur har mange fordele. Det skyldes blandt andet;

- Forbrugerne har mulighed for selv at holde øje med drikkevandets kvalitet, og de er selv med til at finde løsninger, hvis noget truer med at forurene grundvandet.
- Den enkelte forbruger bliver mere bevidst om at beskytte sit eget drikkevand, hvis vandet findes under forbrugerens egen grund frem for, at vandet bliver hentet langt væk.
- En kort afstand fra kilden og frem til forbrugeren mindsker risikoen for forurening af drikkevandet, og vandet bliver ikke "gammelt" undervejs.
- Erfaringerne viser, at en decentral vandforsyning er en god og bæredygtig udnyttelse af grundvandsressourcen som følge af en mindre pumpekapacitet i mange spredte boringer og vandindvinding fra adskilte magasiner.
- En decentrale vandforsyning er mindre sårbar overfor ulykker som for eksempel akutte forureninger, en væltet lastbil eller hærværk, og der er gode muligheder for at få vand fra et nærliggende vandværk.
-

3. Trusler mod den decentrale vandforsyning.

I Danmark har vi en høj målsætning om, at drikkevand skal fremstilles af rent og ubehandlet grundvand. Men flere steder er det blevet svært for vandværkerne at hente godt råvand op fra undergrunden, og enkelte vandværker er derfor begyndt at rense råvandet for de forurenende stoffer. Det er stik imod den danske målsætning, men vi må desværre erkende, at det kan blive nødvendigt i en periode, indtil sporerne fra de gamle forureninger er forsvundet.

Forurening

Grundvandet er især blevet forurenet med nitrat, pesticider og organiske opløsningsmidler. Nitrat og pesticider kommer blandt andet fra dyrkede marker, gartnerier og private haver, hvorimod de organiske opløsningsmidler ofte stammer fra gamle lossepladser og industrigrunde.

I løbet af de sidste 15 år er der mere end 700 vandværker, der har drejet nøglen om, fordi kvaliteten af grundvandet i boringen var blevet for dårlig. I løbet af de næste 10 år frygtes det, at flere små og store vandforsyninger vil blive tvunget til at lukke på grund af dårlig vandkvalitet, hvis der ikke tages nye initiativer og gøres en indsats.

Interessekonflikt

I løbet af 1990'erne måtte vi desuden erkende, at det kan være vanskeligt at kombinere et ønske om rent grundvand med en traditionel anvendelse af arealerne omkring vandværkerne. Og det uanset, om der er tale om industri eller landbrug.

Forskellige miljøtiltag som de to vandmiljøplaner, pesticidaftalen og jordforureningsloven har endnu ikke vist den ønskede effekt på vandkvaliteten. Der er derfor en stigende erkendelse af, at der må rettes op på den del af arealanvendelsen, som er i direkte konflikt med den ønskede kvalitet af vores grundvand.

Stor arbejdsbyrde for bestyrelsen

Mange bestyrelsesmedlemmer har oplevet, at de kontrol- og administrative opgaver, som vandværkerne skal udføre, er vokset ganske betydeligt, og mange vandværksfolk føler sig i dag frustreret over disse nye opgaver.

De nye arbejdsopgaver har desuden medført, at det kan være svært at få nye medlemmer til vandværkets bestyrelse, hvilket også har været med til at lukke mange små og mellemstore vandværker.

Oversete trusler

Af andre trusler mod grundvandet kan nævnes gamle og forfaldne borer samt efterladte brønde, der udgør en stor risiko for at forurene grundvandet, men desværre ikke altid har fået en tilstrækkelig stor opmærksomhed i amternes indsatsplanlægning.

Og tilsvarende, så er det ikke ualmindeligt, at en tilstandsrapport på vandværket viser, at boringen er utæt, ikke er indrettet tilfredsstillende eller at vandværket for eksempel pumper med alt for store pumper.

4. Kommune- og regionplanlægning.

Kommuneplanen

Kommunen har i henhold til Vandforsyningsloven en række opgaver, og det er derfor vigtigt, at vandværkerne har et godt samarbejde med kommunen og indgår i en konstruktiv debat om at bevare den decentrale vandforsyning.

Kommunen skal blandt andet:

Udarbejde vandforsyningsplaner.

Godkende takstblade.

Udarbejde et regulativ i samarbejde med vandværkerne.

Udarbejde en beredskabsplan i samarbejde med vandværkerne.

Føre tilsyn med indretning og drift af anlæg.

Føre tilsyn med indvundne vandmængder.

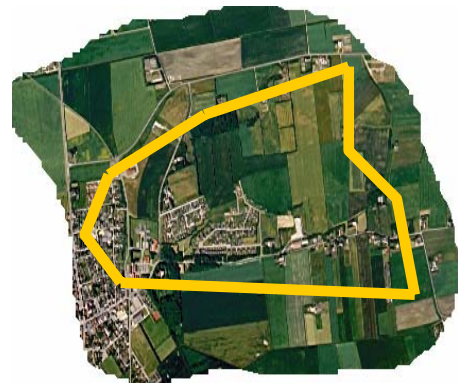
Føre tilsyn med vandkvaliteten.

Give påbud hvis kvalitetskravene ikke overholdes.

Regionplanen

Ifølge Vandforsyningslovens §10 skal amtsrådet foretage en kortlægning af vandressourcernes beliggenhed, størrelse, kvalitet og naturlige beskyttelse mod forurening samt de forureningstrusler, der kan påvirke grundvandets kvalitet.

Med baggrund i denne kortlægning skal amtet planlægge den fremtidige anvendelse og beskyttelse af regionens grundvandressourcer. Selve planlægningen skal ske ved, at amtet udarbejder en indsatsplan, der skal udarbejdes med baggrund i en nærmere kortlægning af arealanvendelsen, forureningstrusler i området og den naturlige beskyttelse af de pågældende vandressourcer.

Indsatsplanen skal desuden indeholde en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse af grundvandet, samt retningslinier og tidsplan for myndighedernes indsats for at opnå den nødvendige beskyttelse.

Det skal desuden vurderes, hvordan man sikrer, at der dannes rent grundvand, som for eksempel ved at indgå dyrkningsaftaler med landbruget, indgå aftaler om skovrejsning i et område eller ved en anden arealanvendelse.

De mange nye ændringer i Vandforsyningsloven har derfor betydet, at vandværkerne kan få en stor indflydelse på den fremtidige vandforsyningsplanlægning, hvis de aktivt går ind i processen. Blandt andet kan et eller flere vandværker nu selv få vedtaget en indsatsplan for et område, hvis

vandværkerne finder, at amtets regionplan og vandressourceplanlægning ikke er tilstrækkelig.

Derudover står der nu i lovgivningen, at vandværkerne skal inddrages i regionplanlægningen så tidligt som muligt. Det sker blandt andet via amternes koordinationsforum, som skal bistå amtet med at udarbejde og gennemføre den nødvendige vandressourceplanlægning.

Som organisation for de private vandværker deltager FVD med repræsentanter i alle amters koordinationsforum, og skal disse repræsentanter have indflydelse på planlægningen i amtet, så er det nødvendigt, at der opbygges en organisation med kontaktudvalg og amtskontaktudvalg, så der er forbindelse til alle vandværker i de enkelte kommuner.

5. Kontaktudvalg.

Som bestyrelsesmedlem i et vandværk vil der være mange fordele ved at mødes med andre bestyrelsesmedlemmer i et kontaktudvalg. Ikke mindst for nye bestyrelsesmedlemmer og mindre vandværker, hvor erfaringsudvekslingen med andre er med til at gøre hele vandværkets drift og administration lidt nemmere at overskue, og dermed forhåbentligt også - lidt sjovere - at være vandværksmand.

FVD har derfor den målsætning, at der skal oprettes et kontaktudvalg i alle kommuner.

Kontaktudvalget vil desuden være en god start på et samarbejde om at løse en række fælles opgaver, der kan være til økonomisk fordel for alle. Et velfungerende kontaktudvalg vil derfor også være medvirkende til at sikre det enkelte vandværks eksistens og dermed også, at opretholde den decentrale vandforsyning.

Opgaver og sammensætning

Kontaktudvalget består af alle interesserede vandværker i en kommune, og det er kontaktudvalgets opgave at varetage alle vandværkers interesser. Det skal derfor tilstræbes, at alle vandværker er med i kontaktudvalget og deltager aktivt i møderne, men etablering af et kontaktudvalg er ikke afhængig af fuld tilslutning fra alle vandværker i kommunen.

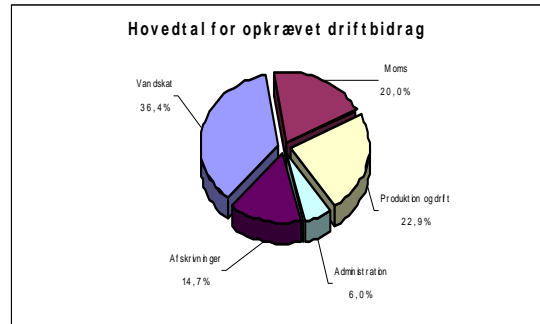
Alle vandværker repræsenteres ved 1 eller 2 bestyrelsesmedlemmer i kontaktudvalget, der vælger en bestyrelse til at varetage de løbende opgaver i kontaktudvalget. Kontaktudvalgets formand og næstformand vælges blandt disse personer, og kontaktudvalgets formand er medlem af FVD's amtskontaktudvalg, der omtales på side 10.

Samarbejde om kontakt til kommune og amt

Som allerede nævnt har kommunen en række tilsynsopgaver med vandværkerne. Kontaktudvalget er derfor det rette sted, hvor vandværkerne og kommunen kan indlede et samarbejde om at løse disse opgaver.

I samarbejde med kommunen bør kontaktudvalget varetage følgende opgaver:

- Udarbejde en vandforsyningsplan.
- Fordeling af vandforsyningsopgaverne imellem vandværkerne.
- Udarbejde regler for tilsyn og vandanalyser.
- Udarbejde kommunens beredskabsplan.
- Indgå aftaler om nødforsyning.
- Etablering af nødstrømsanlæg.
- Medvirke ved udarbejdelsen af kommunens bidrag til regionplanen.
- Udarbejde indsatsplaner
- Indgå aftaler om dyrkningsrestriktioner og skovrejsning

Samarbejde om administration

På grund af de øgede krav til administration har mange små vandværker svært ved at få disse opgaver løst tilfredsstillende.

Et samarbejde om fælles administration af flere vandværker er derfor en opgave, som kontaktudvalget kan være med til at etablere.

De administrative opgaver klares lettere, og vandværkets bestyrelsesmedlemmer får mere tid til at tage sig af andre og politiske opgaver, der er forbundet med vandværkets drift.

Samarbejde om beredskabsplan

Vandværkernes beredskabsplan er et andet område, som vandværkerne med fordel kan samarbejde om i kontaktudvalget. Og her er det igen vigtigt at inddrage kommunen, der skal udarbejde den kommunale beredskabsplan og desuden har ansvaret for at handle i forurenings- og krisesituationer, som vandværket ikke selv kan løse.

I beredskabsplanen kan vandværkerne blandt andet samarbejde om følgende :

- Planlægning af nødforsyning mellem vandværker.
- Fælles nødstrømsanlæg.
- Reserveredslager til borer, behandlingsanlæg og ledningsnet.
- Fælles afspærringsmateriel, tankvogne, vanddunke mv.

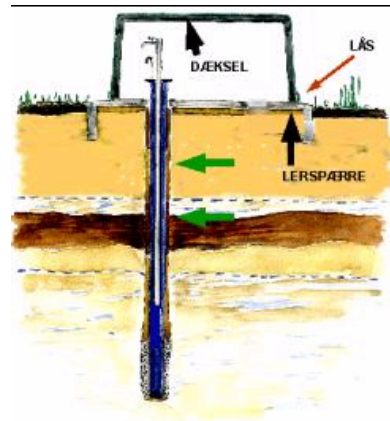

Samarbejde om analyser

Med den nye drikkevandsbekendtgørelse nr. 871 af 21. september 2001 blev der stillet nye krav til drikkevandets kvalitet og vandværkets information til forbrugerne.

Drikkevandsanalyser er derfor en vigtig opgave for kontaktudvalget, da de samlede omkostninger til analyser er blevet en stor post på alle vandværkers budget. Det gælder især for de mindre vandværker, hvor man er færre til at dele udgifterne.

I kontaktudvalget er det for eksempel muligt at samarbejde om at indhente tilbud på vandanalyser for alle vandværker, så der eventuelt kan opnås en mængdeabat ved at anvende det samme analysefirma.

Samarbejde om tekniske opgaver.

På det tekniske område kan vandværkerne indlede et samarbejde om at oprette et fælles lager og indkøbe målere, rør og andre fittings sammen. Derudover er det muligt at samarbejde om kontrol af målere i drift, hvor man kan oprette et fælles parti af store vandmålere, som det enkelte vandværk normalt kun har enkelte af.

På sigt har vandværkerne desuden mulighed for at oprette et fælles drift- og administrationskontor og ansætte personale, som allerede nævnt på side 3.

FVD's amtskontaktudvalg

For at styrke vandværkernes kontakt til amterne har FVD besluttet at oprette et amtskontaktudvalg i alle amter. Amtskontaktudvalget består af 1-2 repræsentanter fra alle de kontaktudvalg, der er oprettet i alle kommuner i amtet.

Amtskontaktudvalget skal blandt andet medvirke til, at amternes regionplaner bliver bearbejdet af vandværkerne, så der bliver taget hensyn til vandværkernes ønsker til den fremtidige grundvandsudnyttelse i regionplanen.

Derudover er amtskontaktudvalget med til at sikre, at vandværkerne får en større indflydelse på de beslutninger, der træffes i amternes koordinationsforum, hvor formanden for FVDs amtskontaktudvalg altid er medlem.

For at sikre, at formanden kan løfte denne opgave, er det nødvendigt, at man mødes med passende mellemrum i FVD's amtskontaktudvalg for at få overblik over, hvad der sker med grundvandet i de enkelte områder af amtet.

De vigtigste opgaver for amtskontaktudvalget:

- Sikre at alle vandværkerne har kendskab til amtets regionplan.
- Drofte eventuelle ændringsforslag til regionsplanen.
- Medvirke til fremlæggelse af eventuelle ændringsforslag.
- Udarbejde eventuelle indsigelser til regionplanen.

6. Etablering af kontaktudvalg og forslag til det videre forløb.

Kontaktudvalget består af alle interesserede vandværker i en kommune. Det skal tilstræbes, at alle vandværker er med i kontaktudvalget, men etableringen er ikke afhængig af fuld tilslutning.

Hvert vandværk repræsenteres med et eller to bestyrelsesmedlemmer.

Kontaktudvalget vælger en bestyrelse, der skal varetage de løbende opgaver. Formand og næstformand vælges blandt disse personer i bestyrelsen.

Det er kontaktudvalgets opgave at varetage alle vandværkers interesser, både kommunale og private vandværker. Alle medvirkende vandværker bør deltage aktivt i kontaktudvalgets mødevirksomhed.

Det er FVD's mål, at der dannes kontaktudvalg i alle kommuner og amtskontaktudvalg i alle amter. Dermed skabes en platform, hvor vandværkerne kan samle den nødvendige viden og ekspertise på området og derigennem være en værdig samarbejdspartner i forhold til kommune og amt.

Det er vigtigt, at vandværkerne i et kontaktudvalg aftaler de overordnede rammer for udvalgets møder og samarbejde om konkrete arbejdsopgaver. Det kan for eksempel være i form af vedtægter, der bør indeholde en beskrivelse af kontaktudvalgets etablering, arbejdsopgaver, økonomi mv.

FVD har udarbejdet et udkast til - Vedtægter for kontaktudvalg - der kan bestilles hos foreningen.

Derudover kan vandværkerne hente yderligere information om vandværkssamarbejde på foreningens hjemmeside - www.fvd.dk - samt i FVD's vejledninger:

- Håndbog nr. 2 for bestyrelsesmedlemmer – FVD's opgaver i forbindelse med Vandforsyningsplanlægningen.

- Vandforsyningssamarbejde – DVF vejledning nr. 20, FVD standard nr. 173 (1999).

7. Sammenfatning, konklusioner og anbefalinger.

- ⇒ Vandværkerne står overfor mange nye og krævende opgaver. Ved at knytte kontakter og etablere et samarbejde med andre vandværker vil arbejdsbyrden blive lettere at bære for det enkelte vandværk.
- ⇒ Vandværkerne har selv et ansvar for at overleve som selvstændige vandværker. Det er FVD's erfaring, at modløshed i vandværkets bestyrelse udgør en større risiko end forurening af vandværket, og samarbejde og opbygning af faglig viden er derfor en vigtig forudsætning for at overleve som selvstændigt vandværk.
- ⇒ FVD anbefaler, at der etableres et kontaktudvalg i alle kommuner. Det betyder, at flere beslutninger kan tages i fællesskab og flere opgaver vil blive løst i samarbejde med andre vandværker. FVD kan desuden hjælpe de enkelte vandværker og kontaktudvalg med forslag til administrative, forsikringsmæssige og juridiske løsninger.
- ⇒ FVD anbefaler, at vandværkerne via kontaktudvalgene indleder det nødvendige samarbejde om drift og administrative opgaver som regnskab, måleraflæsning, vandanalyser, afregning mv. Et sådan samarbejde kan med fordel overgå til et fælles administrationskontor, der skal etableres lokalt. Herved sikres, at den nødvendige viden og ekspertise er til rådighed i området.
- ⇒ Vandværkerne bør samarbejde om at løse de administrative og tunge arbejdsopgaver, der bør udføres af et ansat personale. Det vil samtidig gøre det lettere at hverve nye medlemmer til bestyrelse, som desuden vil få bedre tid til at arbejde med de politiske opgaver i vandværket.
- ⇒ FVD anbefaler, at der etableres et godt samarbejde imellem vandværkerne og forbrugerne, da det er vigtigt, at vandværket har sine forbrugere bag sig i alle beslutninger. I dag er ansvaret for grundvandet lagt ud til amterne, men dette ansvar bør deles med lokalsamfundet, så vandværker og forbrugere i højere grad inddrages i processen.

Bilag B: Spørge- og statusundersøgelse

Vandværker i _____ Kommune

Vandværkets navn: _____

Hvilke arbejdsopgaver vil jeres vandværk være interesseret i at samarbejde med andre vandværker om at løse?

- + Vandværket **vil gerne** samarbejde om at
- Vandværket **vil ikke deltage** i samarbejde om at

Planlægning

- kommentere amtets regionplan
- kommentere amtets indsatsplaner
- kommentere kommunens vandforsyningsplan
- udarbejde en fælles beredskabsplan for alle vandværker
- etablere ringforbindelse imellem vandværker
- indbetale midler til lokal "vandfond", der har til formål at beskytte grundvandet
- indgå dyrkningsaftaler eller aftaler om skovrejsning
- andet _____

Indkøb

- samlet tilbud på vandanalyser for flere vandværker.
- alle forbrugere får samme udgift til vandanalyser, uanset vandværket størrelse.
- indkøbe vandmålere.
- kontrollere vandmålere.
- indkøbe rør og fittings.
- oprette et fælles lager.
- indkøbe el med storkunderabat.
- indkøbe udstyr til nødforsyning.
- indkøbe EDB udstyr og evt. oprette fælles serviceaftale.
- andet _____

Drift og administration

- få udarbejdet nye tilstandsundersøgelser af vandværk og boringer.
- indgå serviceaftale om vedligehold af vandværk og boringer.
- ansætte personale til drift og tilsyn med flere selvstændige vandværker.
- oprette et fælles administrationskontor.
- registrere vandledninger med fælles EDB udstyr.
- samarbejde om udstyr til lækageundersøgelser og lækagesporing.
- oprette hjemmesider.
- andet _____

Statusundersøgelse

Vandværket

Antal medlemmer _____ stk.
Årlig udpumpning _____ m³
Boringer _____ stk.
Rentvandsbeholder _____ stk.
Udpumpningskapacitet _____ m³
Åbne filtre _____ stk.
Lukkede filtre _____ stk.
Hydrofor _____ ja/nej
VLT styring _____ Ja/nej
Forsyningsledninger _____ km
Vedtægter, vedtaget år _____
Regulativ, godkendt år _____

Vandværkets takster

Enfamiliehus i by, i alt _____ kr.
Enfamiliehus udenfor by _____ kr.
Hovedanlægsbidrag _____ kr.
Forsyningsledningsbidrag _____ kr.
Stikledningsbidrag _____ kr.
Fast bidrag _____ kr.
Pris pr. m³ _____ kr.
Lukke- og åbnegebyr _____ kr.
Rykkergebyr _____ kr.
Andet _____

Har vandværket en

Beredskabsplan Ja _____ Nej _____
Nødforbindelse Ja _____ Nej _____
Tilstandsrapport Ja _____ Nej _____
Målerkontrolmanual ja _____ Nej _____
Problemer med Drikkevandskvaliteten Ja _____ Nej _____ Hvilke _____

Forsikringer

Erhvervs/bygning Ja _____ Nej _____
Erhvervsansvar (ansatte) Ja _____ Nej _____
Produktansvar Ja _____ Nej _____
Bestyrelsesansvar Ja _____ Nej _____
Ulykke (best. medl.) Ja _____ Nej _____

Bestyrelsen

Antal bestyrelsesmedl. _____
Antal suppleanter _____
Antal revisorer (medl.) _____
Antaget revisor Ja _____ Nej _____
Antal fremmødte til generalforsamling (ca.) _____

Bilag C: Region Nord – Morsø Kommune

Der er 37 mindre private vandværker på Mors, der samlet har en indvindingstilladelse på 1.1 mio. m³ vand om året, og et enkelt kommunalt vandværk, der har en indvindingstilladelse 1,7 mio. m³ vand.

Morsø Kommune blev valgt af Region Nord, fordi det er en stor kommune med mange mindre vandværker, der ikke tidligere har haft tradition for fælles vandværksmøder, samarbejde og kontaktudvalg.

Morsø Kommune er desuden kendetegnet ved, at øen har en stor og intensiv landbrugsproduktion med en høj koncentration af husdyr med deraf følgende høje priser på landbrugsjorden.

Som følge af, at Region Nord igennem de seneste år har opnået mange erfaringer med at oprette kontaktudvalg i andre kommuner blev det besluttet, at Region Nord i samarbejde med Dansk Vand og Naturcenter (DVN) selv skulle stå for at gennemføre projektet på Mors, samt at der skulle nedsættes en styregruppe med deltagelse af FVDs sekretariat.

Møderne på Mors kom således til at indgå i det samlede projekt som en form for pilotprojekt med udarbejdelse af kompendie (bilag A) og diverse bilagsmateriale i et ringbind, der efterfølgende blev tilpasset til møderækken i de øvrige 4 regioner.

Som følge af de mange vandværker på Mors blev det desuden besluttet, at vandværkerne kun kunne deltage med 2 personer fra hvert vandværk i de indledende møder, og med mere end 80 deltagere kom mødeformen her i højere grad til at forløbe som et kursus med foredrag om aktuelle emner, end det var tilfældet i de øvrige regioner.

1. møde:

Det første møde på Mors blev afholdt den 14. maj 2002 med deltagelse af 84 deltagere fra de 38 vandværker samt kommunens sagsbehandler og 4 repræsentanter fra hhv. Region Nord og FVD.

På mødet begyndte formanden for Region Nord med en gennemgang af hele projektet og de fordele vandværkerne på Mors kan opnå, som følge af et samarbejde om forskellige arbejdsopgaver mv.

Derefter var der et indlæg ved DVN, der orienterede om vandværkernes indvindingsområder, utætte borer, levetidsforlængelse mv., og fordele ved at få udarbejdet en tilstandsrapport for vandværket.

Som afslutning havde Region Nord et indlæg om etablering af kontaktudvalg, hvorefter mødet blev afsluttet med diskussion.

2. møde:

På det andet møde den 17. juni blev vandværkerne orienteret om kommune- og regionplanlægningen, og de muligheder vandværkerne har for at samarbejde om f.eks. fælles vandanalyser, drift- og administration mv. Derudover var der en generel orientering om Vandværkets Styring.

Derefter blev der orienteret om vandværkernes muligheder for at etablere et samarbejde imellem vandværker og landbruget, der bl.a. kan synliggøre over for vandværkets forbrugere, hvorledes arealerne omkring vandværkernes boreriger bliver dyrket.

På mødet deltog desuden formanden for Morsø Landboforening, der tidligere har arrangeret et møde i Landboforeningen om grundvandsbeskyttelse.

Som afslutning på mødet blev det besluttet, at Morsø kommune som følge af de mange vandværker skulle opdeles i mindre områder, der hver især skulle oprette en lokal erfa-gruppe.

Derudover blev det besluttet at arbejde videre med emner som vandværkernes forsikringsforhold, fælles indkøb, vandanalyser, nabohjælp, beredskabsplaner, og udveksling af praktiske erfaringer mv., samt at indlede et nærmere samarbejde med landboforeningerne, hvis formand også blev indbudt til at deltage i det næste møde.

3. møde:

Det tredje møde blev afholdt den 30. september, hvor vandværkerne blev enige om opdelingen af Mors i fem mindre områder, hvor vandværkerne selv skulle være ansvarlige for at oprette erfa-grupper og selv indkalde til det første møde samt aftale, hvilke emner de enkelte erfa-grupper skal arbejde videre med lokalt.

Der var desuden et indlæg fra Steins Laboratorium om den nye tilsynsbekendtgørelse nr. 871 af 21. september 2001 og de nye analyser mv. der fremover skal udtages af vandet fra hhv. boreriger, vandværk, ledningsnet og hos forbrugerne.

Som afslutning på mødet blev det besluttet, at oprette et kontaktudvalg, der skal bestå af 1 – 2 medlemmer fra hver af de fem erfa-grupper, der blev oprettet på øen.

Det første møde i kontaktudvalget på Mors blev afholdt den 4. december, dvs. efter at alle de lokale erfa-grupper havde afholdt møder lokalt. På mødet blev det bl.a. besluttet at tilbyde formanden for såvel Morsø Landboforening og Familielandbruget en fast plads i kontaktudvalget, således at kontaktudvalget fremover vil bestå af i alt 7 medlemmer.

På mødet blev kontaktudvalget enige om fremover at arbejde videre med følgende opgaver:

1. Udvalget skal være et politisk debatforum ved vedtagelse af indsatsplaner m. v.
2. Udvalget kan formidle viden til vandværksbestyrelser og forbrugere om kortlægning, indsatsplaner m.v.

3. Udvalget kan være vandværkernes talerør over for amtet i forbindelse med indsatsplaner.
4. Udvalget kan forbedre kommunikationen mellem vandværkernes repræsentant i koordinationsforum og vandværker.
5. Udvalget kan afholde temaaftener for forbrugere om vand og andre aktuelle emner i lokalområdet.
6. Udvalget bør deltage aktivt i debatten om etablering af nedsivningsanlæg i indvindingsoplande til vandboringer.
7. Hvor meget kompetence udvalget får, vil afhænge af, hvor meget vandværkernes bestyrelser vil delegere ud til kontaktudvalget.

4. møde

Det 4. møde blev afholdt den 17. februar 2003 med 60 deltagere fra hovedparten af øens vandværker.

På mødet præsenterede kontaktudvalget et nyt projekt - Vandværker og mennesker i centrum - der skal gennemføres i samarbejde med landbruget. Projektet har bl.a. til formål at synliggøre og dokumentere forholdene på det enkelte vandværk og på landbrugsarealerne omkring vandværkets boringer, og dermed få større indflydelse på de fremtidige beslutninger i amtet om den nødvendige beskyttelse og udnyttelse af grundvandets på Mors.

Som en del af projektet skal de vandværker, der vælger at være med i projektet, gennemgå vandværkets boringer og udstyr og selv udarbejde en tilstandsrapport og handlingsplan, så der er et bedre overblik over vandværkets behov for renovering og dermed de fremtidige muligheder for at producere rent drikkevand.

Derudover skal det være muligt for at alle interesserede at følge udviklingen af drikkevandets kvalitet og indhold af forskellige parametre ved at gå direkte ind på vandværkets hjemmeside, hvor alle relevante analyseresultater mv. skal vises i form af kurver over en længere periode.

Fra landbrugets side skal projektet dokumentere og synliggøre de dyrkningsmæssige forhold på de landbrugsejendomme, der er beliggende i vandværkernes indvindingsområder. Det kan f.eks. være i form af et oversigtskort på vandværkets hjemmeside, der er i stand til at vise forbrugerne, hvilken indflydelse landbrugets sædskifte- og gødningsplan vil have på grundvandets kvalitet.

Projektet - der stadig er under udvikling - kræver således forsat udvikling af det nødvendige EDB værktøj, således at vandværkernes analyseresultater direkte kan indlæses på vandværkets hjemmeside, og tilsvarende mht. til oplysninger om de enkelte landbrugs sædskifte- og gødningsplaner.

Efter mødet den 19. februar 2003 skal de enkelte erfa-grupper nu diskutere, hvilke vandværker der vil være med i projektet, hvorefter Landboforeningen vil indkalde vandværkerne til det næste møde

Derudover blev det vedtaget, at kontaktudvalget skal arbejde videre med fælles vandanalyser og tage kontakt til flere analyselaboratorier for at indhente fælles tilbud for alle vandværker på Mors.

Bilag D: Region Midt – Langå Kommune

Der er 18 private og et kommunalt vandværk i Langå Kommune.

Langå Kommune blev valgt fordi vandværkerne i forbindelse med to fælles møder om en ny vandforsyningsplan med kommunen selv havde kontaktet Region Midt med henblik på at få hjælp fra FVD til evt. at oprette et fælles drifts- og administrationskontor i kommunen, herunder at høre om FVDs erfaringer med vandværkssamarbejde.

1. møde:

Mødet begyndte med en kort opfølgning fra det sidste møde med kommunen, hvor man var blevet enige om at kontakte FVD, for at høre mere om foreningens erfaringer og mulighederne for at indlede et samarbejde imellem vandværkerne i kommunen.

FVD gennemgik derefter kort projektets formål, kontaktudvalgets mange opgaver og de muligheder vandværkerne har for at indlede et samarbejde. Herunder blandt andet hvilke opgaver vandværkerne må forvente at skulle varetage fremover samt FVDs organisation, ny lovgivning mv.

Det blev besluttet at arbejde videre med projektet i Langå Kommune, samt at FVD skulle udsende et spørgeskema til samtlige vandværker i løbet af eftersommeren, og med baggrund i vandværkernes svar udarbejde en dagsorden for det næste møde.

2. møde:

Mødet blev indledt med en gennemgang af spørgeundersøgelsen, hvilket gav anledning til en udbytterig debat om forskellige vandværksemner, herunder især mulighederne for at udarbejde en ny beredskabsplan, der ville være en naturlig følge af den nye vandforsyningsplan i kommunen.

Derudover var der en livlig diskussion om vandværkernes forskellige former for regnskab, samt mulighederne for at få hjælp til vandværkernes administration fra andre i området.

Der blev vedtaget at oprette et kontaktudvalg med deltagelse af alle vandværker bortset fra 3 mindre vandværker, der pt. ikke ønskede at være med.

Der blev valgt en bestyrelse for kontaktudvalget på 3 personer, heraf en formand, der deltager i FVDs amtskontaktudvalg.

Som det største vandværk tilbød det kommunale vandværk at bidrage med kontorhjælp mv. for kontaktudvalget.

Som afslutning på mødet blev det besluttet, at kontaktudvalgets bestyrelse skulle indkalde til det 3. møde i løbet af foråret 2003, hvor der bl.a. skal dannes en erfa-gruppe af vandværkskasserere fra de enkelte værker, der kan udveksle erfaringer og evt. indlede et samarbejde om andre metoder til at løse kassererens arbejdsopgaver på.

Langaa Kommune Spørgeundersøgelse

Planlægning (13 spørgeskemaer)

+	-
5	6
5	6
7	5
7	5
6	6
4	6
5	6

Foreningen af Vandværker i Danmark

1

Langaa Kommune Spørgeundersøgelse

Indkøb (13 spørgeskemaer)

+	-
8	5
6	6
2	9
4	7
1	10
1	10
5	7
4	6
5	7

Foreningen af Vandværker i Danmark

2

Langaa Kommune Spørgeundersøgelse

Drift og administration (13 spørgeskemaer)

+	-
4	7
5	5
3	7
5	7
4	7
5	6
4	7

Foreningen af Vandværker i Danmark

3

Langaa Kommune Lovgivning

Har vandværket en (13 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Beredskabsplan	1	12
Nødforbinding	0	11
Tilstandsrapport	1	3
Målerkontrolmanual	8	5
Problemer med vandkvaliteten	1	12

Foreningen af Vandværker i Danmark

4

Langaa Kommune Forsikringer

Forsikringer (13 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Erhvervs-/byggnings-	11	1
Erhvervsansvar (ansatte)	10	2
Produktansvar	5	5
Bestyrelsesansvar	6	5
Ulykke (for best. medl.)	5	7

Foreningen af Vandværker i Danmark

5

Langaa Kommune Bestyrelsen

Bestyrelsen (13 spørgeskemaer)

Bestyrelsesmedlemmer	5 (3)	(6)
Antal suppleanter	2 (0)	(1)
Antal revisorer (medl.)	2 (1)	
Antaget revisor	Ja 6	Nej 6
Antal fremmødte til generalforsamling, %	1,2,3,11,12,16,17,19,20,22,30	

Foreningen af Vandværker i Danmark

6

Langaa Kommune Bestyrelsen

Honorar (13 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Formand	7	6
Kasserer	7	6
Vandværkspasser	7	6
Bestyrelsen	0	13

Foreningen af Vandværker i Danmark

7

Langaa Kommune Bestyrelsen

Arbejdsindsats (13 spørgeskemaer)

	Timer pr. år
Formand	10,22,40,50,100,100,100,150,500
Kasserer	21,30,30,40,50,50,50,150,150,400
Bestyrelsen	9,10,15,20,20,25,25,30,110,150

Foreningen af Vandværker i Danmark

8

Langaa Kommune Vandværket

Vandværk	Medl. antal	M 3, år 1000	Boringer stk	Rentvand M3	M 3 Pr. time	Km Ledning
Torup	43	8	1	0	5	8
Haxholm	45	9	1	40	5	-
Kongstrup	51	12	-	-	-	-
Væth	54	13	1	-	6	6
Granslev	80	8	1	40	10	4
Bestrup	82	12	2	35	10	4
Jebjerg	85	22	2	26	16	4

Foreningen af Vandværker i Danmark

9

Langaa Kommune Vandværket

Vandværk	Medl. antal	M 3, år 1000	Boringer stk	Rentvand M3	M 3 Pr. time	Km Ledning
Øster Vell.	93	23	2	-	15	16
Houbjerg	148	22	1	125	-	17
Værum	157	30	2	30	30	6
Laurbjerg	367	70	2	200	48	19
Langaa K.	645	92	4	-	60	33
Langaa	1.027	200	3	80	100	?

Foreningen af Vandværker i Danmark

10

Langaa Kommune Vandværket

Vandværk	Åbne Filtre	Lukkede Filtre	Hydrofor	VLT Styring	Vedtagter År
Torup	-	-	Hydrofor	-	1990
Haxholm	-	1	Hydrofor	-	1976
Kongstrup	-	-	-	Kun fors.	2003
Væth	-	1	Hydrofor	-	1985
Granslev	-	1	Hydrofor	-	-
Bestrup	2	2	Hydrofor	-	-
Jebjerg	-	2	Hydrofor	-	1974

Foreningen af Vandværker i Danmark

11

Langaa Kommune Vandværket

Vandværk	Åbne Filtre	Lukkede Filtre	Hydrofor	VLT Styring	Vedtagter År
Øster Vell.	-	1	Hydrofor	-	-
Houbjerg	-	1	-	-	1996
Værum	-	-	Hydrofor	-	1985
Laurbjerg	4	-	-	VLT	1996
Langaa K.	-	2	-	VLT	-
Langaa	3	-	-	VLT	2002

Foreningen af Vandværker i Danmark

12

Langaa Kommune Takster

Vandværk C	Bolig Kr.	Hovedan-læg Kr.	Forsyning Kr.	Stik Kr.	Fast Kr.	M3 Kr.	Lukke-gebyr
Torup	18.000	-	12.895 19.395	-	600	3,50	2/500
Haxholm	22.052 39.952 45.177 50.702	4.000	-	6-9.000	500	5,00	500
Kongstrup	-	-	6.250	-	500	4,35	6.250?
Væth	-	-	-	-	300	3,50	-
Granslev	12.500	-	-	-	450	3,13	250
Bestrup	-	-	-	-	400	3,00	-

Foreningen af Vandværker i Danmark

13

Langaa Kommune Takster

Vandværk C	Bolig Kr.	Hovedan-læg Kr.	Forsyning Kr.	Stik Kr.	Fast Kr.	M3 Kr.	Lukke-gebyr
Jebjerg	-	-	-	-	400	2,00	400
Øster Vell.	6.000 11.000	-	-	-	400	3,50	1/500
Houbjerg	9.600	-	-	-	800	2,40	-
Værum	-	-	-	-	500	2,00	600
Laurbjerg	-	-	-	-	330	2,90	400
Langaa K.	5.000	-	Efter regning	-	250	1,80	-
Langaa	2.500	-	-	6.000	375	4,50	5/500

Foreningen af Vandværker i Danmark

14

Langaa Kommune Generelle emner

Mangler viden	Ja	Nej
Får stor arbejdsbyrde	6	4
Vandværk om 10 år	3	9
Antal vandværker i kommunen om 10 år	10	0
Hvorfor i bestyrelse	10-18 stk.	Interesse.
	Sikre drikkevand.	Andre vil ikke.
Betydning for det lokale samfund	Medbestemmelse.	Stor betydning.

Foreningen af Vandværker i Danmark

15

Langaa Kommune Generelle emner

Største problemer

- ! Love og nye regler.
- ! Indberetning og myndighedsopgaver
- ! Nedslidt ledningsnet.
- ! Vandspild.
- ! Ukendte private brønde

Foreningen af Vandværker i Danmark

16

Langaa Kommune Generelle emner

■ Positive svar

- Alle tror deres eget vandværk eksisterer om 10 år
- Vil bevare selvstændighed
- Positiv betydning for lokalsamfund
- Interessant og spændende at arbejde med drikkevand

Bilag E: Region Syd – Rødekro Kommune

Der er ni private vandværker i Rødekro Kommune.

Kommunen blev valgt af Region Syd fordi vandværkerne igennem flere år har haft et kontaktudvalg, hvor vandværkerne på skift har været ansvarlige for at indkalde til det næste møde, og derfor kunne bidrage til projektet, som et godt eksempel for andre vandværker, der skal i gang med at oprette kontaktudvalg.

Derudover havde det betydning, at vandværkerne allerede var parate til at bearbejde amtets indsatsplaner for området, hvor en stor del af de indledende jordbundsundersøgelser allerede er gennemført og store dele af kommunen er udpeget som Område med Særlig Drikkevandsinteresse (OSD).

Der er generelt en stor variation i jordbundsforholdene i kommunen, hvor der er randmoræne og sandjord mod vest, og lerjord med tykke dæklag over grundvandet mod øst. Dertil kommer en række af potentielle forureningskilder i form af motorvej, jernbane og flere gamle grusgrave i området.

1. møde:

Det første møde blev afholdt i Rødekro Svømmehal med deltagelse af cirka 40 personer fra alle kommunens ni vandværker, samt en repræsentant fra kommunen og tre bestyrelsesmedlemmer fra Region Syd.

Efter en gennemgang af projektet og indlæg fra Region Syd var der en livlig debat med flere gode indlæg om vandværkssamarbejde og erfaringer fra kommunen om kontaktudvalgets arbejde. Det blev besluttet at arbejde videre med projektet i Rødekro Kommune, således at vandværkerne var parate til at indgå i en dialog med amtet, når amtet får udarbejdet indsatsplaner for området.

2. møde:

På det 2. møde deltog 38 personer fra alle kommunens ni vandværker. Der var afbud fra kommunen, der var forhindret i at deltage.

Aftenen blev indledt med en kort orientering og gennemgang af et informationsmøde i amtet, hvor der blev informeret om de igangværende undersøgelser i hhv. fase 1 og fase 2 i amtets kortlægning mv. i området omkring Rødekro.

Efter debat var der enighed om, at det desværre ikke var muligt at inddrage amtets grundvandsundersøgelser og arbejde med indsatsplaner i projektet i Rødekro Kommune, da amtet tidligst vil kunne afslutte undersøgelserne omkring Rødekro i år 2004.

En gennemgang af spørgeundersøgelsen viste, at der var størst tilslutning til at arbejde videre med opgaver som regionplaner, beredskabsplaner, ringforbindelse og fælles vandanalyser.

Der var derimod ikke stemning for opgaver som fælles drifts- og administrationskontor og fælles vandfond, der dog kan blive aktuel igen, når amtet bliver færdig med at udarbejde indsatsplaner.

Derudover var der en gennemgang af statusundersøgelsen, hvoraf det blandt andet fremgår, at vandværkerne i Rødekro er godt informeret, har nye vedtægter og ser positivt på fremtiden. Alle tror således, at de selv vil overleve som vandværk og føler generelt ikke, at vandværket har problemer.

Som afslutning på mødet blev det besluttet at fortsætte med den nuværende ordning, hvor vandværkerne på skift er formand og ansvarlig for kontaktudvalgets møder i en periode på ét år.

Derudover blev det vedtaget at arbejde videre med kommunens beredskabsplan, der skal udarbejdes i samarbejde med kommunens Beredskabschef og efter samme model som vandforsyningsplanen, hvor alle vandværkerne deltog med én person i en arbejdsgruppe, der holdt møder på kommunkontoret. Dette arbejde forventes at skulle i gang i løbet af foråret 2003

Efter debat blev det besluttet ikke at arbejde videre med fælles vandanalyser, men udsætte denne opgave til senere. Blandt andet som følge af, at vandværkerne allerede tidligere havde forsøgt at indhente tilbud på fælles vandanalyser i kontaktudvalget og en del af vandværkerne efterfølgende havde indgået aftaler om vandanalyser for en længere årrække.

Som afslutning på mødet blev der valgt et medlem til FVDs amtskontaktudvalg, der skal repræsentere vandværkerne i FVDs amtsudvalg.

Rødekro Kommune Spørgeundersøgelse

Planlægning (7 spørgeskemaer)

+	-
5	1
6	0
6	1
6	0
7	0
1	5
0	3

Foreningen af Vandværker i
Danmark

1

Rødekro Kommune Spørgeundersøgelse

Indkøb (7 spørgeskemaer)

+	-
7	0
1	2
3	2
4	1
2	2
2	2
4	1
3	2
1	2

Foreningen af Vandværker i
Danmark

2

Rødekro Kommune Spørgeundersøgelse

Drift og administration (7 spørgeskemaer)

+	-
2	3
2	3
1	3
1	3
1	3
1	3
4	0
2	1

Foreningen af Vandværker i Danmark

3

Rødekro Kommune Lovgivning

Har vandværket en (7 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Beredskabsplan	0	5
Nødforbindelse	2	5
Tilstandsrapport	6	1
Målerkontrolmanual	5	2
Problemer med vandkvaliteten	0	7

Foreningen af Vandværker i Danmark

4

Rødekro Kommune Forsikringer

Forsikringer (7 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Erhvervs/bygnings	6	1
Erhvervsansvar (ansatte)	6	1
Produktansvar	6	1
Bestyrelsesansvar	1	2
Ulykke (for best. medl.)	2	2

Foreningen af Vandværker i Danmark

5

Rødekro Kommune Bestyrelsen

Bestyrelsen (7 spørgeskemaer)

Bestyrelsesmedlemmer	5
Antal suppleanter	2 (1)
Antal revisorer (medl.)	2
Antaget revisor	Ja 0 Nej 4
Antal fremmodte til generalforsamling %	3,5,6,10,14,33

Foreningen af Vandværker i Danmark

6

Rødekro Kommune Bestyrelsen

Honorar (7 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Formand	4	2
Kasserer	5	1
Vandværkspasser	6	1
Bestyrelsen	2	4

Foreningen af Vandværker i Danmark

7

Rødekro Kommune Bestyrelsen

Arbejdsindsats (7 spørgeskemaer)

	Timer pr. år
Formand	25, 72, 100, 150, 200
Kasserer	10, 60, 80, 200, 200
Bestyrelsen	--, 20, 25, 50, 200

Foreningen af Vandværker i Danmark

8

Rødekro Kommune Vandværket

Vandværk	Medl. antal	M 3, år 1000	Boringer stk	Rentvand	M 3 Pr. time	Km Ledning
Årslev	30	22	2	40	9	5
Hovslund	180	30	2	30	45	12
Rise	240	36	2	85	20	10
Hellevad	360	95	2	100	54	?
Genner	559	75	3	180	80	30
Hjordkær	750	190	4	28	180	32
Rødekro	2.300	315	4	600	370	-

Foreningen af Vandværker i Danmark

9

Rødekro Kommune Vandværket

Vandværk	Åbne Filtre	Lukkede Filtre	Hydrofor	VLT Styling	Vedtægter år
Årslev	-	2	Hydrofor	-	1971
Hovslund	-	-	Hydrofor	-	1999
Rise	-	2	-	VLT	2000
Hellevad	3	-	-	VLT	2000
Genner	-	3	-	VLT	1993
Hjordkær	-	2	-	VLT	2000
Rødekro	-	6	Hydrofor	VLT	2002

Foreningen af Vandværker i Danmark

10

Rødekro Kommune Takster

Vandværk	Bolig Kr.	Hovedanlæg Kr.	Forsyning Kr.	Stik Kr.	Fast Kr.	M3 Kr.
Årslev	20.000				400	1.50
Hovslund						
Rise					300	3,25
Hellevad	9.875 22.375	1.900	2.500 12.500	3.500	531	2,50
Genner	12.000 25.000				300	2,00
Hjordkær	11.360				250	1,5
Rødekro	11.600 28.964	3.392	5.365	2.845	300	3,00

Foreningen af Vandværker i
Danmark

11

Rødekro Kommune Generelle emner

Mangler viden	Ja	Nej
For stor arbejdsbyrde	-	7
Vandværk om 10 år	-	6
Antal vandværker i Kommunen om 10 år	7	-
	5 - 7 stk.	
Hvorfor i bestyrelse	Interesse	Sikre drikkevand
	Valgt	
Betydning for det Lokale samfund	Stor betydning	

Foreningen af Vandværker i
Danmark

12

Rødekro Kommune Generelle emner

Største problem

Brunt vand pga. lille flow
Udgifter til vandanalyser
Love og regler
Myndighedsopgaver

Foreningen af Vandværker i
Danmark

13

Bilag F: Region Fyn - Tommerup Kommune

Der er 8 private vandværker i Tommerup Kommune

Tommerup Kommune blev valgt af Region Fyn fordi det er en mindre kommune, hvor der ikke tidligere har været afholdt møder imellem kommunens 8 vandværker.

1. møde:

Det første møde blev afholdt med deltagelse af ca. 35 personer fra alle vandværker samt kommunens sagsbehandler og to repræsentanter fra Region Fyn. På mødet orienterede FVD om projektet og mulighederne for at oprette kontaktudvalg og vandværkssamarbejde.

Efter livlig diskussion blev det besluttet at arbejde videre med projektet, samt at vandværkerne skal udfylde sørgeskemaet og besvareelserne herfra skulle danne grundlag for hvilke opgaver, der skal arbejdes videre med i kommunen.

Fra kommunen var der ønske om, at man begyndte med at udarbejde såvel en ny vandforsyningsplan som en beredskabsplan, og kommunen tilbød derfor at afholde det næste møde på kommunkontoret.

2. møde:

FVD orienterede om spørgeundersøgelsens resultater, der gav anledning til en god debat om mulige samarbejdsprojekter.

Resultaterne viste, at hovedparten af vandværkerne gerne vil være med i et samarbejde om planlægningsmæssige opgaver, herunder især region og indsatsplaner samt kommunens vandforsyningsplan og beredskabsplaner.

Alle 8 vandværker var interesseret i et samarbejde om at indhente fælles tilbud på vandanalyser.

Der er ikke nogen større interesse for et samarbejde om kontrol og indkøb af måler samt indkøb af rør og fittings mv.

Der er generelt ikke den store variation imellem de enkelte vandværker i Tommerup Kommune, dvs. forskel i antallet af medlemmer, vandværkernes forsyningsområder, takster mv.

Flere af vandværkerne har gamle vedtægter og regulativer, og FVD opfordrede derfor værkerne til i samarbejde med kommunen at få indarbejdet det nye normalregulativ, når det udsendes i begyndelsen af 2003.

Som afslutning på mødet blev det besluttet at oprette et kontaktudvalg med 16 personer, dvs. 2 personer fra hvert vandværk. Formanden blev valgt på mødet og deltager desuden i FVDs Amtskontaktudvalg

Næste møde afholdes i løbet af foråret 2003, hvor man bl.a. vil arbejde videre med vandforsyningsplanen, beredskabsplanen og fælles vandanalyser.

Tommerup Kommune Spørgeundersøgelse

Planlægning (8 spørgeskemaer)

+	-
5	- Regionplan
5	- Amtets indsatsplaner
6	- Kommunens vandforsyningsplan
6	1 Beredskabsplan for alle vandværker
8	- Ringforbindelse
2	3 Lokal "vandfond"
3	1 Dyrkningsaftaler eller skovrejsning

Foreningen af Vandværker i
Danmark

1

Tommerup Kommune Spørgeundersøgelse

Indkøb (8 spørgeskemaer)

+	-
8	- Fælles vandanalyser.
3	1 Ens analyseudgift pr. forbruger.
2	2 Fælles målerindkøb.
4	1 Fælles målerkontrol.
-	2 Indkøb af rør og fittings.
-	2 Fælles lager.
3	1 Fælles el-indkøb.
2	1 Udstyr til nødforstyrning.
1	2 Indkøb af EDB udstyr.

Foreningen af Vandværker i
Danmark

2

Tommerup Kommune Spørgeundersøgelse

Drift og administration (8 spørgeskemaer)

+	-
3	2 Tilstandsundersøgelser.
2	2 Serviceaftale om vedligehold.
2	2 Ansætte fælles personale til drift.
3	- Fælles administrationskontor.
2	1 EDB udstyr til ledningsregistrering.
2	3 Udstyr til lækagesporing.
3	2 Oprette hjemmesider.

Foreningen af Vandværker i
Danmark

3

Tommerup Kommune Lovgivning

Har vandværket en (8 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Beredskabsplan	2	4
Nødforbindelse	5	2
Tilstandsrapport	6	2
Målerkontrolmanual	5	2
Problemer med vandkvaliteten	-	8

Foreningen af Vandværker i
Danmark

4

Tommerup Kommune Forsikringer

Forsikringer (8 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Erhvervs-/bygnings-	7	-
Erhvervsansvar (ansatte)	6	-
Produktansvar	5	-
Bestyrelsesansvar	3	2
Ulykke (for best. medl.)	6	1

Foreningen af Vandværker i
Danmark

5

Tommerup Kommune Bestyrelsen

Bestyrelsen (8 spørgeskemaer)

Bestyrelsesmedlemmer	5
Antal suppleanter	2 (1)
Antal revisorer (medl.)	2 (0)
Antaget revisor	Ja 6 Nej -
Antal fremmødte til generalforsamling, %	2, 3, 4, 7, 8, 8, 9, 9

Foreningen af Vandværker i
Danmark

6

Tommerup Kommune Bestyrelsen

Honorar (8 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Formand	8	-
Kasserer	8	-
Vandværkspasser	8	-
Bestyrelsen	1	5

Foreningen af Vandværker i Danmark

7

Tommerup Kommune Bestyrelsen

Arbejdsindsats (8 spørgeskemaer)

	Timer pr. år
Formand	100,100,100,200,200,600
Kasserer	75,100,150,200,200,(ansat)
Bestyrelsen	5,10,10,25,100,200,

Foreningen af Vandværker i Danmark

8

Tommerup Kommune Vandværket

Vandværk	Medl. antal	M 3, år 1000	Boringer stk	Rentvand M3	M 3 Pr. time	Km Ledning
Nårup	119	31	2	100	27	6
Stærmosø	123	33	1	25	14	25
Bregnemose	194	70	2	40	33	28
Frøbjerg	267	75	2	40	32	36
Verninge	335	72	3	110	15	26
Brylle	640	119	3	400	75	35
Tommerup By	769	130	5	700	90	25
Tommerup St.	935	120	3	650	64	24

Foreningen af Vandværker i Danmark

9

Tommerup Kommune Vandværket

Vandværk	Åbne Filtre	Lukkede Filtre	Hydrofor	VLT Styling	Vedtagter År
Nårup	2	-	Hydrofor	-	1988
Stærmosø	2	-	-	VLT	1991
Bregnemose	3	-	-	VLT	1995
Frøbjerg	3	-	-	VLT	1936
Verninge	2	-	-	VLT	1999
Brylle	2	-	-	VLT	1976
Tommerup By	4	-	-	VLT	1985
Tommerup St.	2	-	-	VLT	1990

Foreningen af Vandværker i Danmark

10

Tommerup Kommune Takster excl. moms

Vandværk	Bolig Kr.	Hovedan-læg Kr.	Forsyning Kr.	Stik Kr.	Fast Kr.	M3 Kr.	Lukkegebyr
Nårup					400	2	200
Stærmosø					360	2,5	timeløn
Bregnemose	7.000			(+)	325	1,5	500
Frøbjerg	6.000				500	3,25	(2,50)
Verninge	11.000	(3.000)	(4.500)	(3.500)	330	2,10	500
Brylle	16.625	(5.250)	(7.875)	(3.500)	350	2,25	700
Tommerup B	11.000	(3.000)	(4.500)	(3.500)			
	16.625	(5.250)	(7.875)	(3.500)	350	2,40	800
Tommerup S	17.521	(3.550)	(8.861)	(5.110)	700	3,25	600

Foreningen af Vandværker i Danmark

11

Tommerup Kommune Generelle emner

Mangler viden	Ja	Nej
For stor arbejdsbyrde	3	2
Vandværk om 10 år	3	2
Antal vandværker om 10 år	8	0
Hvorfor i bestyrelse	5 - 8 stk.	Interesse.
	Sikre drikkevand	
Sterste problem	Forurening (1)	
Betydning for det lokale samfund	Stor betydning	

Foreningen af Vandværker i Danmark

12

Bilag G: Region Øst – Møn Kommune

Der er 19 private og 1 kommunalt vandværk på Møn.

Møn Kommune blev valgt af Region Øst, fordi det er den kommune, der har de største problemer med grundvandet indenfor regionen. Der er problemer med fluorid, ammonium og nitrit hos flere vandværker, som derfor på sigt kan blive nødt til at samarbejde om grundvandsressourcerne på øen.

De 20 vandværker har igennem flere år har haft et kontaktudvalg med en bestyrelse og et årligt informationsmøde, og vandværkerne er derfor godt klædt på, til at gå videre med andre former for samarbejde.

1. møde:

Til det første møde, hvor der var indbudt to personer fra hvert vandværk, deltog 36 vandværksfolk og 2 personer fra Møn kommune.

Formanden for kontaktudvalget indledte mødet med en gennemgang af ny lovgivning og de problemer, opgaver mv., der har været på Møn siden det sidste møde i kontaktudvalget.

FVD fortsatte derefter med en gennemgang af projektet, samt de fordele, der vil være ved at inddrage Møn med deres erfaringer med kontaktudvalg i projektet - til gavn for andre vandværker.

Efter en livlig diskussion om især vandværkernes interne problemer med regnskab og administration blev det besluttet, at arbejde videre med projektet, og ud fra spørgeskemaets besvarelser forsøge at etablere et fælles drifts- og administrationskontor for en mindre gruppe af vandværker på øen.

Formanden for kontaktudvalget er medlem af FVDs amtskontaktudvalg.

Det blev besluttet at afholde det næste møde i marts 2003, hvor kontaktudvalget normalt afholder deres årlige møde.

Møn Kommune Spørgeundersøgelse

Planlægning (12 spørgeskemaer)

+	-	
7	1	Regionplan
7	1	Amtets indsatsplaner
8	1	Kommunens vandforsyningsplan
6	2	Beredskabsplan for alle vandværker
8	2	Ringforbindelse
3	5	Lokal "vandfond"
4	5	Dyrkningsaftaler eller skovrejsning

Foreningen af Vandværker i
Danmark

1

Møn Kommune Spørgeundersøgelse

Indkøb (12 spørgeskemaer)

+	-	
10	1	Fælles vandanalyser.
5	4	Ens analyseudgift pr. forbruger.
5	4	Fælles målerindkøb.
5	5	Fælles målerkontrol.
3	6	Indkøb af rør og fittings.
3	7	Fælles lager.
7	2	Fælles el-indkøb.
6	4	Udstyr til nødforsyning.
5	5	Indkøb af EDB udstyr.

Foreningen af Vandværker i
Danmark

2

Møn Kommune Spørgeundersøgelse

Drift og administration (12 spørgeskemaer)

+	-	
6	3	Tilstandsundersøgelser.
6	4	Serviceaftale om vedligehold.
5	6	Ansættelse fælles personale til drift.
4	6	Fælles administrationskontor.
5	3	EDB udstyr til ledningsregistrering.
5	4	Udstyr til lækagesporing.
6	3	Oprette hjemmesider.

Foreningen af Vandværker i
Danmark

3

Møn Kommune Lovgivning

Har vandværket en (12 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Beredskabsplan	11	1
Nødforbindelse	2	10
Tilstandsrapport	7	4
Målerkontrolmanual	8	3
Problemer med vandkvaliteten	7	5

Foreningen af Vandværker i
Danmark

4

Møn Kommune Forsikringer

Forsikringer (12 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Erhvervs-/byggnings-	11	-
Erhvervsansvar (ansatte)	10	-
Produktansvar	10	1
Bestyrelsesansvar	7	3
Ulykke (for best. medl.)	6	3

Foreningen af Vandværker i
Danmark

5

Møn Kommune Bestyrelsen

Bestyrelsen (12 spørgeskemaer)

Bestyrelsesmedlemmer	5 (7,8)
Antal suppleanter	2 (0,1)
Antal revisorer (medl.)	2 (0,1)
Antaget revisor	Ja 10 Nej -
Antal fremmødte til generalforsamling, %	1,5,5,5,5,6,7,8,9,11,32,40

Foreningen af Vandværker i
Danmark

6

Møn Kommune Bestyrelsen

Honorar (12 spørgeskemaer)

	Ja	Nej
Formand	8	4
Kasserer	8	4
Vandværkspasser	10	2
Bestyrelsen	1	11

Foreningen af Vandværker i
Danmark

7

Møn Kommune Bestyrelsen

Arbejdsindsats (12 spørgeskemaer)

	Timer pr. år
Formand	25,50,60,100,100,100,
Kasserer	200,240, 250, 275, 350
	30,50,60,90,90,100,
	100,120,200,225
Bestyrelsen	5,6,6,10,10,20,25,50,100

Foreningen af Vandværker i
Danmark

8

Møn Kommune Vandværket

Vandværk	Medl. antal	M 3, år 1000	Boringer stk	Rentvand M3	M 3 Pr. time	Km Ledning
Oddermose st.	62	10	1	20	15	5
Sømarke	69	12	2	-	12	25
Klintholm Havn	114	30	2	90	32	10
Røddinge-Sprove	153	27	1	100	-	15
Nebler	170	30	2	100	30	40
Udby	179	18	2	40	20	-

Foreningen af Vandværker i Danmark

9

Møn Kommune Vandværket

Vandværk	Medl. antal	M 3, år 1000	Boringer stk	Rentvand M3	M 3 Pr. time	Km Ledning
Hårbole st.	201	11	2	70	10	10
Gammelso	252	31	3	180	-	40
Lendemarke	549	80	4	200	119	13
Råbylille	600	52	2	315	120	35
Ulvshale	1000	35	4	160+90	48+8	-
Bogø	1044	67	3	800	75	32

Foreningen af Vandværker i Danmark

10

Møn Kommune Takster excl. moms

Vandværk	Hovedanlæg Kr.	Forsyning Kr.	Stik Kr.	Fast Kr.	M3 Kr.	Lukkegebyr
Oddermose st.	9.795	6.595	13.500	900	3,5	250
Sømarke	7.700	13.200	3.300	-	5,5	250+
Klintholm H	7.164	33.942	-	300	2,5	300
Røddinge-Sprove	14.813	19.244	-	1000	3,0	200
Nebler	13.885	18.299	3.815	500	6,0	200+
Bogø	11.172	12.185	9.460	800	7,5	700

Foreningen af Vandværker i Danmark

11

Møn Kommune Takster excl. moms

Vandværk	Bolig Kr.	Hovedanlæg Kr.	Forsyning Kr.	Stik Kr.	Fast Kr.	M3 Kr.	Lukkegebyr
Hårbole st.		4.480	17.840	-	1000	3,0	700
Gammelso		17.134	12.450	4.277	990	9,5	437
Lendemarke		3.800	8.665	2.888	400	4,25	250
Råbylille		10.828	20.698	-	325	3,0	400+
Ulvshale		-	28.362	-	350	7,0	900
Bogø		-	10.000	-	250	3,0	160

Foreningen af Vandværker i Danmark

12

Møn Kommune Vandværket

Vandværk	Åbne Filtre	Lukkede Filtre	Hydrofor	VLT Styring	Vedtægter År
Oddermose	-	2	Hydrofor	-	1989
Sømarke	1	-	2	-	1975
Klintholm	2	-	-	VLT	1982
Røddinge-Sprove	1	-	-	VLT	1990
Nebler	1	2	Hydrofor	-	1998
Udby	2	-	-	VLT	1997

Foreningen af Vandværker i Danmark

13

Møn Kommune Vandværket

Vandværk	Åbne Filtre	Lukkede Filtre	Hydrofor	VLT Styring	Vedtægter År
Hårbole	-	2	-	VLT	1998
Gammelso	2	-	-	-	2002
Lendemarke	4	-	Hydrofor	-	1997
Råbylille	6	-	-	VLT	1999
Ulvshale	3	-	-	VLT	2000
Bogø	3	-	-	VLT	-

Foreningen af Vandværker i Danmark

14

Møn Kommune Generelle emner

- Største problem?
  - Fluorid
  - Vandkvalitet
  - Myndighedsopgaver
  - Fremtidig ledelse
  - Kimtal og ny boring
  - For lille forsyningsområde
  - Administration

Foreningen af Vandværker i Danmark

15

Møn Kommune Generelle emner

- Mangler viden om:
  - Vandbehandling
  - Lovgivning
- Hvorfor medlem af bestyrelsen
  - Interesse
  - Blev opfordret
  - Største forbruger
  - Sikre forsvarlig drift

Foreningen af Vandværker i Danmark

16

Møn Kommune
Generelle emner

■ **Er arbejdsbyrden for stor**

- Ja 4
- Til tider 2
- Nej 4

Møn Kommune
Generelle emner

■ **Vandværkets betydning for
lokalsamfundet**

- Stor betydning 3
- Ingen betydning 3

■ **Eksisterer vandværket om 10 år?**

- Ja 10
- Nej 2 (for høje omkostninger)

Bilag H: Vandforsyningsplanen

Ifølge Vandforsyningsloven er det kommunen, der skal udarbejde en vandforsyningsplan for hvordan kommunens vandforsyning skal tilrettelægges. Herunder hvilke vandværker den fremtidige vandforsyning skal bygges på og hvilke forsyningsområder, de enkelte anlæg skal have.

Vandforsyningsplanen er derfor et vigtigt dokument for alle kommunens vandværker, da planen har en stor indflydelse på vandværkets fremtid, herunder ikke mindst antallet af fremtidige tilslutninger og medlemmer i vandværket, og dermed hele grundlaget for vandværkets takster, når der skal anlægges nye ledninger i vandværkets forsyningsområde.

Det er derfor klart, at alle vandværker har en stor interesse i selv at deltage i dette arbejde, og i samarbejde med de øvrige vandværker i kommunen være med til at udarbejde den fremtidige vandforsyningsplan.

Men inden vandværket kan begynde på dette arbejde, så er det nødvendigt, at vandværket selv har forholdt sig til en lang række spørgsmål om vandværkets nuværende tilstand og behovet for nye investeringer mv. i fremtiden.

Det er for eksempel en forudsætning, at vandværkerne selv har overblik over deres eget forsyningsområde, deres ledningsnet, dets udstrækning og kapacitet samt kvaliteten af de bygninger og anlæg, der hører under vandværket. Og det sker bedst ved, at vandværkerne selv udarbejder en tilstandsrapport, inden arbejdet med kommunens vandforsyningsplan går i gang.

Hvis vandværkerne selv vil have indflydelse på, hvordan vandforsyningen skal udformes i kommunen, så bør vandværkerne selv komme med et forslag til, hvordan vandforsyningsplanen skal se ud. Herunder forsøge at beskrive, hvem der fremover vil efterspørge vand i de forskellige områder af kommunen og hvilke vandværker, der vil være i stand til at forsyne disse forbrugere.

Vandforsyningsplanen skal desuden vurdere, om der vil være grundvand nok til alle i fremtiden, samt om vandforbruget vil vise en stigende eller måske faldende tendens. Det er derfor vigtigt at vide, om der er planlagt nye byggerier i et område samt antallet af ejendomme med private brønde, som måske vil blive tilsluttet vandværket i fremtiden.

Derudover skal vandforsyningsplanen også forholde sig til, om der eventuelt er vandværksboringer, der er truet af forurening, samt om vandværket i så fald har råd til at betale for at få etableret en ny boring, eller om vandværket må nedlægges, så forbrugerne skal tilsluttes et andet vandværk.

Som følge af det store arbejde med at udarbejde en vandforsyningsplan, så har kommunen selvfølgelig også en stor interesse i, at vandværkerne selv er med til at udarbejde en vandforsyningsplan, og i mange kommuner har man derfor også modtaget en vandforsyningsplan fra vandværkerne med kyshånd.

Mindst en gang hvert fjerde år skal kommunen vurdere, om der er behov for ændringer i vandforsyningsplanen.

Sådan laver I en vandforsyningsplan

Vandforsyningsplanen

Vil vandværket deltage aktivt i processen?
Deltager alle kommunens øvrige vandværker?
Er I indstillet på, at I skal nå til enighed?

Boringer

Kan vandværkets boringer dække det fremtidige behov?
Hvordan er kvaliteten af vandværkets nuværende boringer?
Er der boringer, som er truet af forurening?
Er der grundvand nok i området til at dække det fremtidige behov?
Har vandværket råd til at etablere en ny boring?
Hvor er det muligt at etablere en ny kildeplads?
Skal vandet købes fra andre vandværker i kommuner?
Skal en ny kildeplads etableres i samarbejde med andre vandværker?
Vil vandforsyningsplanen medføre behov for nye boringer?

Vandværket

Har I selv det nødvendige overblik over jeres eget vandværk?
Er vandkvaliteten i orden?
Har I fået udarbejdet en tilstandsrapport for nylig?
Har I råd til at klare uforudsete problemer?
Vil vandforsyningsplanen medføre behov for nye anlæg på vandværket?
Hvem skal vandværket tilkøbes, hvis I får problemer?

Forsyningsområdet

Hvad er vandværkets naturlige forsyningsområde?
Er der nye forbrugere, der mere naturligt burde tilhøre et andet forsyningsområde?
Har I interesse i at få et mindre eller større forsyningsområde?
Skal der flyttes forsyningsområder imellem jer og nabovandværkerne?
Kan vandværket magte at stå i forskud med nye forsyningsledninger?
Kan de nye forbrugere betale de nye takster til nye forsyningsledninger?

Forbrugere

Hvordan vil vandforbruget udvikle sig i de kommende år?
Hvem efterspørger vand – private husholdninger, skoler, virksomheder, institutioner, landbrug?
Er der planlagt nye udstykninger og byggeri i forsyningsområdet?
Hvilke ejendomme med egen brønd eller boringer skal fremover overgå til at få vand fra vandværker?
Eksisterer vandværket også om 10 år?

Bilag I: Vandværkets tilstandsrapport

Vandværkets opgaver har ændret sig væsentligt efter 1998, hvor vandværkerne med den nye Vandforsyningslov blev involveret i både de overordnede og mere politiske spørgsmål om vandressourcer og deres anvendelse, og efterfølgende har fået en ny bekendtgørelse nr. 871 af 29. september 2001, der pålægger værkerne flere analyser, nye grænseværdier og krav om skriftlig information til alle forbrugere.

Dertil kommer en lang række nyheder inden for teknik, vandbehandling, rør og pumper samt edb og administration, som vandværkernes bestyrelsesmedlemmer selvfølgelig også skal forholde sig til.

Vandværkerne skal derfor til at tænke anderledes og samarbejde om at løse nogle af disse opgaver i et kontaktudvalg. Men inden vandværket kan begynde at samarbejde med andre vandværker, så er det nødvendigt, at vandværkets bestyrelse selv har forholdt sig til en lang række spørgsmål om vandværkets nuværende tilstand og behov for investeringer i fremtiden.

Det er for eksempel en forudsætning for at kunne deltage i arbejdet med at udarbejde en vandforsynings- eller beredskabsplan, at vandværkerne selv har et overblik over deres eget ledningsnet og kvaliteten af de enkelte behandlingsanlæg.

Vandværket bør derfor udarbejde en tilstandsrapport, der samler alle oplysninger om vandværkets nuværende situation og behov for investeringer i fremtiden. Tilstandsrapporten skal fremlægges og diskuteres på vandværkets generalforsamling, da alle væsentlige beslutninger – og især spørgsmål om vandværkets fremtid – skal vedtages af vandværkets medlemmer.

En tilstandsrapport er desuden en forudsætning for, at vandværket kan være med til at udarbejde en vandforsyningsplan. Vandforsyningsplanen tager nemlig stilling til hvilke vandværker i kommunen, der skal sammenlægges, når et af vandværkerne vælger at give op.

Skal vandværkets bestyrelse i gang med at udarbejde en tilstandsrapport, kan det for eksempel ske med udgangspunkt i nedenstående spørgsmål, der alle har berøring med vandværksdrift og evt. kan suppleres med en gennemgang af de tekniske anlæg.

Vandværkets tilstandsrapport

Indvindingsområde

Er vandværket truet af forurening?
Er der potentielle forureningskilder i området?
Er der behov for grundvandsbeskyttelse?
Er vandværkets boringer og ledninger tinglyst?
Er det muligt at lave en ny drikkevandsboring?

Grundvand

Har vandværket problemer med råvandskvaliteten?
Hvilke stoffer skal indgå i boringskontrollen?
Er vandværkets indvindingstilladelse for stor? – eller for lille?

Boringer

Hvor mange boringer har vandværket? – Hvor gamle er de? Hvor mange år har de igen?
Hvordan er kvaliteten af borerør og filter?
Er borerøret tæt og beskyttet mod nedsivning af pesticider?
Hvordan er kvaliteten af pumper og elektriske installationer?
Hvordan er pumpehusets kvalitet?
Er boringen omgivet af beskyttelseszone med beplantning og eventuelt indhegning?
Er adgangsforholdene i orden?

Vandværket

Er vandværket præsentabelt indvendigt? – Og udvendigt?
Hvor er der størst risiko for forurening med colibakterier?
Er der tilfredsstillende adgangs- og parkeringsforhold?
Skal vandværket være aflåst og eventuelt indhegnet?
Hvordan er bygningernes tilstand?
Er der plads til udbygning?
Er der udarbejdet en arbejdspladsvurdering?

Vandbehandling

Hvem er/skal være ansvarlig for vandværkets drift?
Fungerer ilt- og beluftningsanlæg tilfredsstillende?
Har vandværket den nødvendige filterkapacitet?
Er filterskyllevand et problem?
Fungerer tryk- og hydroforanlæg tilfredsstillende?
Fungerer pumper og rør tilfredsstillende?
Er der behov for nye el- og styringssystemer?
Har vandværket behov for transientbeskyttelse mod lynnedslag?
Har vandværket et nødstrømsanlæg?

Vandledninger

Har vandværket overblik over ledningernes kvalitet og beliggenhed?
Har vandværket en plan for ledningernes renovering?
Er alle vandledninger tinglyst?
Har vandværket en nødforbindelsesledning?

Har vandværket de nødvendige kort og ledningsplaner?
Har vandværket problemer med vandspild?

Forbrugere

Opfylder vandværket reglerne om information?
Har vandværket en kontrolmanual for målerkontrol?
Opfylder vandværket reglerne for målerkontrol?

Bestyrelse

Hvem skal lave vandværkets forskellige regnskaber?
Hvem skal udføre vandværkets revision?
Har bestyrelsen en forretningsorden?
Bliver bestyrelsens beslutninger ført til protokol?
Har vandværket nye og ajourførte: Vedtægter? Regulativ? Takstblad?
Har bestyrelsen behov for uddannelse og kurser?
Er vandværket i besiddelse af alle nødvendige FVD-vejledninger?

Lovgrundlag

Har bestyrelsen adgang til de nødvendige love og bekendtgørelser?
Fremgår vandværkets forsyningsområde af kommunens vandforsyningsplan?
Har vandværket en beredskabsplan?
Afregnes "den grønne afgift" korrekt?
Er vandværket momsregistreret?

Økonomi og budget

Har vandværket en passende formue?
Har vandværket udarbejdet en investeringsplan?
Hvordan er vandværkets kapital sikret?
Er vandværkets takster ajourførte?

Fremtid

Hvor mange forbrugere vil vandværket have i fremtiden?
Eksisterer vandværket om 10 år?
Kan vandværket klare sig alene?
Hvem skal vandværket eventuelt sammenlægges med?

Bilag J: Beredskabsplanen

Hvad vil vandværket gøre, hvis der pludselig er colibakterier i drikkevandet, eller strømmen forsvinder? Det er nogle af de mange spørgsmål om forsyningssikkerhed, som vandværkets bestyrelse skal have svar på – inden det går galt.

Ifølge Beredskabsloven er det kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at udarbejde en samlet plan for kommunens beredskab. Beredskabsplanen skal sikre, at kommunen har det nødvendige beredskab, når der opstår en situation, der kræver en særlig indsats. Kommunens beredskabsplan omfatter således også vandforsyningen, der indgår som en vigtig del af det samlede beredskab i kommunen.

Da vandforsyningen i mange kommuner varetages af både kommunale og private vandværker, er det vigtigt, at alle vandværker deltager i processen og i samarbejde med kommunen får fastlagt, hvordan de enkelte vandværker kan hjælpe hinanden med at opretholde vandforsyningen.

Det skal således afklares, hvilke vandværker der skal forsyne de andre vandværker, samt om der eventuelt er behov for at anlægge nye forsyningsledninger imellem vandværkerne og hvilke områder, der kun skal forsynes med nødvand via tankvogne og vanddunke.

Den kommunale beredskabsplan skal derudover indeholde oplysninger om hvilket materiel såsom nødstrømsgeneratorer, slanger, tankvogne, vanddunke mv., som kommunen og vandværkerne selv råder over og hvilke opgaver, man skal have hjælp til fra Beredskabsstyrelsen.

Derudover er den kommunale beredskabsplan i høj grad et spørgsmål om at samle alle de nødvendige oplysninger, så man hurtigt kan få overblik over, hvem der er ansvarlig for at løse de forskellige opgaver, der opstår i en nødsituation. Herunder ikke mindst, hvem der er ansvarlig for, at opgaven bliver løst hurtigt og tilfredsstillende, hvordan man bedst informerer forbrugerne, samt om der skal udstedes et kogeforbud mv.

Erfaringerne viser derudover, at det er vigtigt, at man hurtigt får sammensat en arbejdsgruppe bestående af beredskabschefen og repræsentanter fra både kommune og vandværker, som er i besiddelse af de nødvendige informationer og derudover er i stand til at handle og løse en nødsituation på både kort og langt sigt.

Den kommunale beredskabsplan skal derfor indeholde en ajourført telefonliste over alle de personer fra myndigheder, vandværkerne mv., der skal inddrages i beredskabet, når der opstår en krisesituation.

Erfaringerne viser desuden, at kommunen bør være ansvarlig for hvert år at ajourføre de forskellige adresse- og telefonlister, der findes i beredskabsplanen.

Ifølge lovgivningen skal beredskabsplanen som minimum revurderes hvert fjerde år.

Inden vandværket går i gang med at bidrage til den kommunale beredskabsplan, må det overvejes, hvilke opgaver og situationer vandværket selv kan løse med de ressourcer – mandskab og materiel, som vandværket har til rådighed.

Skal vandværkerne i en kommune i gang med at udarbejde en beredskabsplan, bør det ske med udgangspunkt i følgende publikationer:

Miljøstyrelsen, vejledning nr. 8, 2002: Planlægning af beredskab for vandforsyningen.
Beredskabsstyrelsen: Akutte drikkevandsforureninger – en praktisk guide.
FVD: Beredskabsplaner.

En gennemgang af vandværkets egen beredskabsplan kan for eksempel ske med udgangspunkt i følgende spørgsmål, der alle har berøring med vandværksdrift.

Sådan laver I en beredskabsplan

Grundvand og indvindingsområde

Er der potentielle forureningskilder i området?

Kan der ske forurening af boringer direkte fra væltede marksprøjter, tankvogne og tog?

Hvor langt er der til de nærmeste anlæg som spildevand, kloakrør og markmøddinger?

Boringer

Er pumpehuset tidssvarende og korrekt udført

Kan der ske nedsivning af pesticider og coli?

Er pumpehuset sikret mod indbrud?

Er boringen omgivet af en 10 meter sikkerhedszone?

Vandværket

Er vandværket sikret mod indbrud?

Hvor er der størst risiko for forurening med colibakterier?

Er vandværket sikret mod insekter, mus og fugle?

Har vandværket behov for transientbeskyttelse mod lynnedslag?

Har vandværket et nødstrømsanlæg?

Er rentvandsbeholderen tæt og sikret mod indtrængning af vand?

Er drænforholdene omkring vandværket tilfredsstillende og i orden?

Er det muligt at pumpe råvand direkte ud til forbrugerne?

Vandlejninger

Har vandværket de nødvendige kort og ledningsplaner?

Har vandværket overblik over ledninger og stophaners placering?

Kan ledningsnettet opdeles i forskellige forsyningsområder?

Har vandværket en nødforbindelsesledning?

Er alle målere sikret mod tilbageløb ved montering af kontraventil?

Nødvandsforsyning

Hvordan kan vandværket opretholde en tilfredsstillende nødvandsforsyning?
Har vandværket adgang til de nødvendige rør, slanger, tankvogne og drikkevandsdunke?

Er der følsomme forbrugere med specielle behov?

Hvordan får vandværket kontakt til de nødvendige håndværkere?

Hvordan får vandværket kontakt til embedslæge, politi og analyselaboratorier?

Hvorfra er det muligt at få nødvand? – Private borer og andre vandværker?

Bestyrelse

Hvem er ansvarlig for vandværkets daglige drift, vedligehold og rengøring?

Har bestyrelsen behov for uddannelse?

Har hele bestyrelsen kendskab til vandværkets drift i en beredskabssituation?

Er der udarbejdet en ajourført vagt- og adresseliste?

Har alle i bestyrelsen en kopi af vandværkets beredskabsplan?

Er der en kopi af beredskabsplanen på vandværket?

Beredskab

Hvem skal indgå i kommunens beredskabsgruppe?

Hvem skal eventuelt overtage, hvis man ikke kan få fat i den første person på listen?

Er alle i bestyrelsen klar over deres ansvar i forbindelse med en beredskabssituation?

Har vandværket nogensinde afholdt øvelser i beredskab?

Orientering til befolkningen

Hvordan vil vandværket informere forbrugerne?

Hvordan vil vandværket informere specielle forbrugere?

Hvem i bestyrelsen må udtale sig til pressen i en beredskabssituation?

Har bestyrelsen allerede udarbejdet udkast til opslag og løbesedler?

Andet

Bilag K: Kontaktudvalgets vedtægter

Hvordan skal vandværkerne organisere sig i et kontaktudvalg?

Det er et godt spørgsmål, som vandværkerne altid bør sørge for at få afklaret på et af de første møder i kontaktudvalget.

Selvom der måske ikke umiddelbart er behov for vedtægter på de indledende møder i kontaktudvalget, så anbefaler FVD, at vandværkerne udarbejder et sæt vedtægter for kontaktudvalget. Og det selvom kontaktudvalget blot har aftalt at mødes for at udveksle erfaringer og diskutere forskellige problemstillinger af fælles interesse.

Efter aftale med kommunen kan kontaktudvalgets møder eventuelt holdes på kommunekontoret, der ofte råder over egnede lokaler.

Som minimum skal det afklares, hvem der er ansvarlig for at indkalde til det næste møde i kontaktudvalget, herunder at udarbejde en dagsorden for mødet. I kommuner med få vandværker kan denne opgave eventuelt gå på omgang imellem vandværkerne, således at alle på skift bliver ansvarlige for kontaktudvalgets møder i et år.

Det anbefales desuden, at alle vandværkerne indbetaler et mindre beløb til kontaktudvalget til dækning af fælles udgifter til mødelokale, kaffe mv. Beløbet kan for eksempel opkræves som et fast beløb pr. vandværk, eller som et fast beløb pr. forbruger i vandværkerne.

Derudover skal det afklares, hvem der skal repræsentere kommunens vandværker i FVDs amtskontaktudvalg. Amtskontaktudvalget består af 1-2 repræsentanter fra hver kommune i amtet, og normalt vil det være formand og næstformand i kontaktudvalget, der vælges til amtskontaktudvalget.

FVD har udarbejdet en vejledning – Vedtægter for kontaktudvalget – der direkte kan anvendes som udkast til vedtægter for alle kontaktudvalg.

VEDTÆGTER
FOR KONTAKTUDVALGET FOR VANDVÆRKER
I
..... KOMMUNE

§ 1 - Navn og hjemsted

Udvalgets navn er "Kontaktudvalget for vandværker i .....
Kommune".

Dets hjemsted er ..... Kommune.

§ 2 - Formål

Kontaktudvalgets formål er primært at virke som kontaktorgan for et nærmere samarbejde mellem alle almene vandværker i ..... Kommune i alle forhold af fælles interesse, herunder at optræde som forhandler for og med de enkelte vandværker i deres forhold til offentlige myndigheder, specielt med henblik på koordinering af:

vandindvindingsrettigheder, vandforsyningsplaner, kildepladsbeskyttelse, regulativer, vandforsyning i det åbne land, vandanalyser etc.

Kontaktudvalget kan i øvrigt bistå vandværkerne i spørgsmål af vandteknisk, administrativ og økonomisk art, hvor der er tale om fællesinteresser, f.eks. vedrørende nødforsyninger, ringledninger, lækagesporing etc.

§ 3 medlemmer

Ethvert alment vandværk i ..... Kommune er berettiget til at blive tilsluttet kontaktudvalget. Udmeldelse skal ske skriftligt til formanden med mindst 3 måneders varsel til en 1. januar. Således udmeldte medlemmer har intet økonomisk krav til kontaktudvalget.

§ 4 - Repræsentantskabet

Repræsentantskabet er kontaktudvalgets øverste myndighed i alle dets anliggender.

Repræsentantskabet består af formanden og 1 yderligere repræsentant for hvert vandværk. Repræsentanterne udpeges blandt de enkelte vandværkers bestyrelsesmedlemmer.

Øvrige bestyrelsesmedlemmer kan deltage i repræsentantskabets møder uden stemmeret.

Repræsentantskabet afholder normalt et årligt møde i april måned. Mødet indkaldes af bestyrelsen ved brev til formændene for de tilsluttede vandværker med mindst to ugers varsel.

Dagsorden skal medfølge indkaldelsen.

På repræsentantskabsmødet i april aflægger formanden årsberetning og endvidere forelægges det af bestyrelsen og revisoren underskrevne regnskab for det forløbne år med status pr. 31. december til godkendelse. Eventuelle forslag til behandling skal tilsendes formanden skriftligt senest den 10. marts.

Ekstraordinære repræsentantskabsmøder afholdes, når bestyrelsen skønner det fornødent, eller når repræsentanterne fra mindst to vandværker til kontaktudvalgets formand indgiver skriftlig begæring derom, ledsaget af forslag til dagsorden. Sådanne møder, som skal afholdes senest 6 uger efter indgivelsen af begæringen, indkaldes af bestyrelsen på samme måde som det ordinære repræsentantskabsmøde.

Der føres protokol over forhandlinger på repræsentantskabsmøderne, der underskrives af dirigenten.

§ 5 - Afstemninger

Hvert vandværk har 2 stemmer.

Der kan stemmes ved skriftlig fuldmagt til en anden repræsentant, men ingen repræsentant kan afgive mere end i alt 2 stemmer.

Møderne ledes af en af mødet valgt dirigent, der afgør alle spørgsmål vedrørende sagernes behandlingsmåde og stemmeafgivningen. Alle spørgsmål afgøres ved simpel stemmeflerhed.

Til vedtagelse af beslutninger vedrørende ændringer i kontaktudvalgets vedtægter eller dets opløsning kræves dog, at mindst 2/3 af de stemmeberettigede er til stede, og at mindst 2/3 af de afgivne stemmer er for forslaget.

Er repræsentantskabsmødet ikke beslutningsdygtigt, skal bestyrelsen, såfremt mindst 2/3 af de på mødet afgivne stemmer er for forslaget, inden 6 uger indkalde til et nyt møde, hvor forslaget kan vedtages med 3/4 af de afgivne stemmer uanset antal fremmødte.

§ 6 - Regnskab

Årskontingent fastsættes af repræsentantskabet. Kassereren udsender kontingentopkrævning senest den 31. oktober. Kontingentet skal betales senest en måned efter modtagelsen af opkrævningen. Samtidig skal hvert vandværk oplyse sit medlemsantal.

Regnskabsåret er kalenderåret. Kassebeholdningen indsættes på en af bestyrelsen godkendt bank, sparekasse, på girokonto eller anbringes på anden betryggende måde.

I den udstrækning kontingentindtægterne ikke kan dække de med kontaktudvalgets arbejde forbundne udgifter, herunder bl.a. udgifter til sagkyndig bistand opkræves overskridelsen særskilt, i forhold til vandværkernes medlemstal.

§ 7 - Bestyrelsen

Kontaktudvalget ledes af en bestyrelse på 5 medlemmer, valgt blandt medlemmerne i Repræsentantskabet for 2 år ad gangen, idet der hvert år på det ordinære Repræsentantskabsmøde, hvor der samtidigt vælges en suppleant, afgår skiftevis 2 og 3 medlemmer. Den første bestyrelse samt suppleant vælges på det stiftende møde. På det første ordinære Repræsentantskabsmøde i april 1999 er alle bestyrelsesmedlemmer og suppleant på valg.

Bestyrelsen konstituerer sig selv med formand, kasserer og sekretær. Genvalg kan finde sted. Bestyrelsesmøder afholdes efter formandens bestemmelse, eller når to bestyrelsesmedlemmer ønsker dette.

Der føres protokol over forhandlingerne. Kopi sendes til medlemmerne, senest 14 dage efter mødets afholdelse.

Bestyrelsesmedlemmer er ulønnede. Dokumenterede udgifter kan refunderes. Der kan antages lønnet medhjælp, hvis dette skønnes nødvendigt.

§ 8 - Tegningsret

Kontaktudvalget tegnes af formanden i forening med et bestyrelsesmedlem.

§ 9 - Opløsning

Kontaktudvalget kan opløses jfr. de i § 5 angivne afstemningsregler. Forinden endelig opløsning kan finde sted, skal der tages stilling til fordeling af kontaktudvalgets formue.

Således vedtaget på det ordinære møde den ..... 200_.

Vandværkernes underskrifter

.....

.....